

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК І АНАЛІЗ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА»
(за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю «Вінницький
деревообробний завод», м. Вінниця)

Здобувача вищої освіти

2 курсу, групи ОБО-21з(м)

спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»

освітньої програми

«Облік і оподаткування»

заочної форми навчання

Науковий керівник

канд. екон. наук., доцент

Гарант освітньої програми

канд. екон. наук., доцент

Даріни ГНАТЮК

Людмила МАЙСТЕР

Тетяна КИТАЙЧУК

Вінниця 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність адміністративних витрат	6
1.2. Характеристика виду діяльності та організаційно-економічна характеристика ТОВ «Вінницький деревообробний завод»	16
РОЗДІЛ 2 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	21
2.1. Інформаційне забезпечення обліку адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод»	21
2.2. Фінансовий облік адміністративних витрат ТОВ «Вінницький деревообробний завод»	29
РОЗДІЛ 3 ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	34
3.1. Інформаційне забезпечення, система аналітичних показників та апробація аналізу адміністративних витрат підприємства	34
3.2. Удосконалення інформаційного забезпечення обліку та аналізу адміністративних витрат підприємства	46
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Операційні витрати виступають основним фактором впливу на загальний рівень прибутковості та потенційні можливості збільшення рентабельності важливих фінансових показників суб'єктів господарювання, що визначатиме економічну стабільність на ринку. Специфічна особливість сучасного бізнесу, як на вітчизняній, так і на міжнародній арені, не може провадитись без такого класифікаційного виду витрат, як адміністративні. Зачасту, адміністративні витрати іноді ототожнюються із так званими, представницькими витратами.

Облік процесу збору та узагальнення сум адміністративних витрат є достатньо ґрунтовним аспектом, так, як при недостовірному їх визнанні матимуть місце вагомі помилки у фінансовій звітності, де адміністративні витрати висвітлюються у вигляді окремої статті.

За вимогами НП(С)БО 16 «Витрати», адміністративні витрати варто групувати за визначеними складовими ознаками, що дозволить організувати облік правильно та раціонально. Разом із тим, зауважимо, що адміністративні витрати належать до складу операційних, а, від так, основних витрат, що мають місце щоденно.

Для цілей раціонального висвітлення адміністративних витрат в обліку національних суб'єктів господарювання, існують затверджені нормативно-правові акти та положення. Зокрема, до них належать - Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [36], НПСБО 16 «Витрати» [27], Податковий кодекс України [31] та інші інструкції, постанови, методичні рекомендації тощо.

На кожному підприємстві існують резерви для потенційного зменшення витрат до необхідного рівня, що забезпечуватиме ріст ефективності діяльності та підвищення конкурентоздатності. Отож, для кожного суб'єкта бізнесу досить важливим постає поглиблений аналіз структури та складових адміністративних витрат, а також ефективне управління ними для позитивного результату.

У такому випадку, управління витратами слід здійснювати у всіх сферах роботи підприємства, оскільки це має велике значення та практичну цінність для всіх місць виникнення та центрів витрат.

Тому, актуальна проблематика щодо обліку та аналізу адміністративних витрат досить часто обговорюється у текстах наукових статей, підручниках та посібниках. Зокрема, багато уваги даній тематиці приділили: Ю. В. Подмешальська [32, 33], Г.В. Даценко [17], Хорунжак Н. М [47], Слесар Т. [43], Загородній А.Г. [19], Андрушак Б.Л. [1]. Відзначимо, що вказані вище вчені додали суттєвий внесок у питання розкриття сутності такого поняття, як «адміністративні витрати». Однак, в часи сьогодення маємо постійну плінність часу та зміну обставин, які породжують необхідність у нових видах адміністративних витрат, а відповідно, й методик та технік їх обліку та аналізу. Даним твердженням обґрунтовується те, що обрана проблематика для наукового дослідження у кваліфікаційній роботі є актуальною, цікавою та слугуватиме для розкриття новітніх понять та виділення структурних елементів адміністративних витрат.

За мету наукового дослідження було обрано процедури щодо удосконалення розкриття поняття «адміністративні витрати», відображення їх в обліку та аналізі, виявлення можливих резервів їх оптимізації.

Для виконання мети, доречно спроектувати та виконати ряд таких завдань, як:

- 1) здійснити критичний аналіз існуючих теоретичних понять щодо економічної сутності обліку та аналізу адміністративних витрат;
- 2) провести фінансово-економічну діагностику основних показників діяльності підприємства, на основі якого відбувалось виконання кваліфікаційної роботи;
- 3) дослідити актуальний стан інформаційного забезпечення обліку адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод»;
- 4) охарактеризувати порядок ведення фінансового обліку адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод»;

5) вивчити інформаційне забезпечення, систему його аналітичних показників та представити апробацію аналізу адміністративних витрат на підставі спроектованого алгоритму дій;

б) розробити напрями вдосконалення щодо питань інформаційного забезпечення обліку та аналізу адміністративних витрат для підприємств.

Об'єктом дослідження при виконанні роботи виступив процес вдосконалення теоретичних та практичних елементів ведення обліку і здійснення аналізу адміністративних витрат.

Предметом кваліфікаційної роботи виступає процес узагальнення та відображення в обліку адміністративних витрат, а також процес апробації їх аналізу.

Методичними прийомами, які були використані в процесі написання роботи виступили: аналіз, дослідження, контрольні розрахунки, моделювання, аналогія, інвентаризація, стратегічне проектування та інші.

Інформаційними джерелами при виконанні роботи слугували нормативно-правові акти, наукові періодичні видання, підручники, наукові роботи, бухгалтерські документи та звітність ТОВ «Вінницький деревообробний завод», яке й виступило базою для виконання кваліфікаційної роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягало у тому, що на підґрунті проведених досліджень з питань обліку та аналізу адміністративних витрат було запропоновано вдосконалення фрагментів внутрішньогосподарської (управлінської) відомості з відображення представницьких витрат, а також теоретичний концепт деталізації аналітики до рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Апробація результатів дослідження реалізована шляхом публікації 2-х наукових статей [10], [11] за підсумками приймання участі у конференціях.

Структура роботи сформована із вступу, 3-х розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел – 63 джерела, що викладена на 60 сторінках тексту, вміщує 11 таблиць, 12 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність адміністративних витрат

Сучасне становлення у процесі трансформації економічних процесів в Україні докорінно змінює економічне, інформаційне і правове середовище провадження діяльності підприємств, особливо несе вплив на результати їхньої діяльності.

Саме через вказане слід щоденно привертати належну увагу до організації бухгалтерського обліку діяльності підприємства з ціллю забезпечення користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності [4].

Кожне підприємство, незалежно від його форми власності та обсягів діяльності, розпочинаючи процес господарювання або приймаючи рішення щодо його розширення, має бути впевнене у його прибутковості. Співставлення витрат та результатів діяльності надає можливість достовірно оцінити ефективність його господарювання.

У ході розвитку суб'єктів функціонування, особливо в умовах глобальних та суттєвих економічних обмежень, нарощення фінансового результату, безпосередньо, пов'язане із можливістю зниження витрат, у тому числі, адміністративних [3].

Подолання кризових явищ з метою підвищення прибутковості суб'єктів бізнесу можна реалізували лише через раціональне управління адміністративними витратами. Чинна система бухгалтерського обліку не завжди у повній мірі забезпечує процес контролю за оперативною інформацією про понесені витрати.

Ефективне адміністрування вимагає різнобічної інформації про результати діяльності суб'єктів. Лише на основі якісної обліково-аналітичної

інформації є можливим прийняття оперативних управлінських рішень та проведення достовірного аналізу цілісної структури адміністративних витрат.

В історії різних теорій тлумачення витрат діяльності підприємства за своєю економічною сутністю, галузевою ознакою та іншими напрямками подано в таблиці 1.1. [5, 26, 31]

Таблиця 1.1 - Визначення поняття витрат суб'єктів функціонування

№ з/п	Джерело	Поняття
1	Економічна теорія [5]	Витрати - це виражені у грошовій формі витрати різних ресурсів (праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів) у процесі виробництва, обігу і розподілу продукції, товарів
2	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [26]	Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу
3	Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торгівельній діяльності	Поточні витрати підприємства в торгівлі - це грошове відбиття живої та уречевленої праці на здійснення поточної торгівельно-виробничої діяльності підприємства, що за натурально-речовим складом становлять частину матеріальних, нематеріальних трудових та фінансових ресурсів
4	Податковий Кодекс України [31]	Витрати – це сума будь-яких затрат платника податку у вартісному, матеріальному або нематеріальному виразі, що здійснюються з метою здійснення господарської діяльності платника податку, в результаті чого зменшуються економічні вигоди у формі вибуття активів або збільшення зобов'язань, та призводить до зменшення власного капіталу)

Таким чином, витрати на підприємствах визнаються за таких умов:

1. Зменшення активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу підприємства.
2. Визнання на підставі систематичного і раціонального розподілу економічних вигод, які забезпечує актив протягом декількох звітних періодів (наприклад, нарахування амортизації основних засобів, нематеріальних активів, тощо).
3. Негайне визнання, якщо економічні вигоди не відповідають критеріям активів підприємства (наприклад, уцінка товарів, створення резерву сумнівних боргів).
4. Можлива достовірна оцінка суми витрат. Дотримання цієї умови означає, що оцінка витрат відбувається на підставі положень національних стандартів [27].

Прикладом основної операційної діяльності є виробництво та реалізація продукції (товарів, робіт, послуг), розрахунки з постачальниками та замовниками, курсові різниці, тобто операції.

Основна (операційна) діяльність підприємства - це операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, послуг), що є визначальною метою створення підприємства та забезпечують основну частку його доходу.

В процесі діяльності господарюючого суб'єкта виникають витрати, які у виробничу собівартість не включаються, а розглядаються як витрати того періоду, в якому вони були чи будуть здійснені.

У науковій літературі такі витрати називають витратами періоду.

Отже, витрати періоду - це витрати, які не формують собівартості виробленої і реалізованої продукції, а покриваються за рахунок валового прибутку підприємства або збільшують валовий збиток.

Операційна діяльність підприємства - це основна діяльність, яка пов'язана з виробництвом продукції (робіт, послуг) або реалізацією продукції, що є визначальною метою створення підприємства та забезпечує основну частину його доходу [36, 27].

В свою чергу, витрати операційної діяльності групуються за такими економічними елементами:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати [27].

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю торговельних підприємств включають:

- собівартість реалізованих товарів;
- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- інші операційні витрати [26].

До адміністративних витрат відносяться такі загальногосподарські витрати, які спрямовані на обслуговування та управління підприємством:

- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;

– податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);

– плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;

– інші витрати адміністративного призначення [4, 18].

Облік адміністративних витрат у сучасних умовах вимагає нових підходів до вибору ознак їх класифікації, які дозволяють організувати систему управління витратами.

Класифікаційні ознаки адміністративних витрат підприємства та систему їх обліку визначають такі основні критерії:

- 1) вид господарської діяльності підприємства;
- 2) організаційна побудова господарської діяльності, яка може характеризуватися цеховою або безцеховою структурою виробництва;
- 3) галузь і підгалузь виду діяльності, кожна з яких має бути відокремленою у єдиній системі бухгалтерського обліку на підприємстві;
- 4) вид продукції, що виробляється на підприємстві;
- 5) система організації внутрішньогосподарських відносин;
- 6) методи формування собівартості продукції [26].

Розробка економічно обґрунтованої класифікації адміністративних витрат є важливою передумовою забезпечення фінансової стабільності, конкурентоспроможності та економічного розвитку суб'єкта господарювання, допомагає визначити об'єкти витрат, організувати за єдиною методологією планування, облік, а отже – створити належний механізм управління витратами.

Адміністративні витрати класифікуються за різними ознаками.

До них належать:

- 1) відношення до основних процесів підприємства,
- 2) комплексність витрат (номенклатура статей),
- 3) групування за економічними елементами,
- 4) відношенням до обсягів діяльності чи ділової активності,

5) періодичність виникнення, можливість регулювання [5, 26].

Враховуючи основні процеси підприємств, наведемо класифікацію адміністративних витрат.

Особливу групу утворюють витрати з управління підприємством, які безпосередньо не пов'язані з виготовленням продукції і обумовлені керівними, організаційно-управлінськими, а також адміністративними функціями з координації та регулювання процесів постачання, виробництва і збуту. До витрат на управління можна віднести витрати на утримання апарату управління, оплату послуг інших підприємств з управління виробництвом, витрати на утримання основних засобів, пов'язаних з управлінням виробництвом, амортизаційні відрахування.

Адміністративні витрати з обслуговування виробництва включають витрати на обслуговування виробничого процесу (витрати, пов'язані з охороною, набором робочої сили, витрати на утримання та амортизаційні відрахування основних засобів тощо).

Адміністративні витрати мають комплексний характер, до них відносяться загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством. Конкретний склад витрат визначається НП(С)БО16 «Витрати» [27].

При побудові обліку адміністративних витрат підприємства за центрами відповідальності виникає необхідність розробки такої класифікації адміністративних витрат, яка б повністю задовольняла потреби кожного центру відповідальності, враховуючи при цьому організаційну структуру та особливості господарювання.

Тобто, в загальному, у системі бухгалтерського обліку до адміністративних витрат відносять такі суми витрат у суб'єктів господарювання, що були понесеними у зв'язку із процесом його управління.

Виходячи з цього, адміністративні витрати підприємств доцільно групувати за такими центрами відповідальності та статтями витрат, які представимо у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Групування адміністративних витрат за центрами відповідальності на підприємстві [23]

№ з/п	Центри відповідальності	Статті адміністративних витрат
1	Дирекція	Витрати на утримання адміністративно - управлінського апарату; Витрати на оплату зв'язку; Витрати на оплату винагороди за професійні послуги.
2	Відділ охорони праці	Витрати на забезпечення охорони праці і техніки безпеки.
3	Відділ кадрів, бухгалтерія	Витрати, пов'язані з набором робочої сили та з професійною підготовкою та перепідготовкою працівників апарату управління.

Кожна з виділених статей у групуванні адміністративних витрат за центрами відповідальності може бути уточнена підстаттями.

Необхідно зазначити, що класифікація витрат за економічними елементами використовується підприємствами в основному для побудови системи фінансового обліку, тоді як у системі управлінського обліку витрати розглядаються в розрізі статей калькуляції.

Виходячи з міркувань процесу управління операційними витратами, керівному персоналу варто володіти інформацією про обсяги адміністративних витрат, оскільки важливим виступає їх співставлення із витратами, що формують собівартість виробництва. У такому випадку співвідношення між такими видами витрат має бути логічними та економічно обґрунтованим.

Зважаючи на те, що господарські (адміністративні) витрати під час їх узагальнення по центрах відповідальності, не розподіляються між групами готової продукції, однак вони мають мати місце на підприємстві при провадженні виробничих процесів.

Загально прийнятою виступає класифікація та групування адміністративних витрат саме за місцями їх виникнення, відносно чого актуальним є їх поділ на (рис. 1.1):

- 1) адміністративні витрати відділу;
- 2) адміністративні витрати дільниці;
- 3) адміністративні витрати цеху;
- 4) адміністративні витрати будь-якого іншого структурного відділу [32].

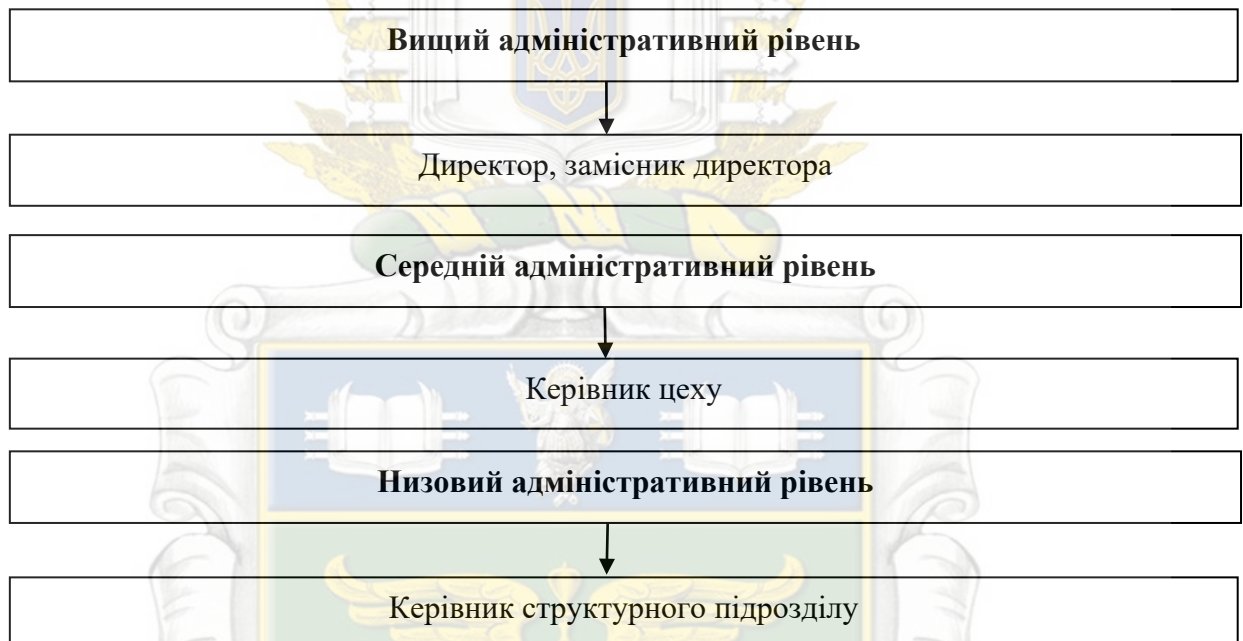

Рисунок 1.1 – Рівні виникнення адміністративних витрат за структурними центрами відповідальності на підприємствах

Враховуючи рівень відповідальності управлінського персоналу в частині покладених посадових обов'язків, можемо вказати на те, що матиме місце залежність між управлінцями кожної окремої ланки та обсягами витрат на їх утримання.

Тобто, можемо вказати, що операційні адміністративні витрати – це такі витрати, які не можуть бути ув'язаними із збутовими (комерційними), а також із загальновиробничими витратами [27].

Сформоване структурне групування з точки зору визнання витрат адміністративними, а також обставин, що спонукали до їх виникнення, подамо на рисунку 1.2 (Додаток А 1).

Варто додати, що кожен окремий суб'єкт господарювання має розробити та затвердити згідно із нормами законодавства постатейний склад із детальним переліком адміністративних витрат.

Враховуючи досить широке коло різноманіття ознак щодо групування та класифікації адміністративних витрат, вважаємо, що для цілей обліку та аналізу означені витрати мають бути досить ґрунтовно дослідженими вченими та практиками, особливо, у час швидких євроінтеграційних процесів в Україні. Новітні підходи до даного проблемного питання забезпечать достовірність та обґрунтованість у потребах несення тих чи інших видів адміністративних витрат для управління підприємств.

Особливо, слід врахувати той практичний аспект, що вказані витрати на практиці виступають у досить комплексному вигляді, оскільки вміщують обсяги витрат, які можливо з'єднати за однорідними елементами (рис. 1.3) (Додаток А 2), таблиця 1.3 (Додаток А 3), таблиця 1.4 (Додаток А 4).

Вказані два види групувань адміністративних витрат нададуть можливість реалізувати їх облікову обробку, тобто узагальнити на субрахунках бухгалтерського обліку, в подальшому – у формах фінансової звітності, зокрема, Ф.2 «Звіті про фінансові результати». Як і виробничі витрати, адміністративні витрати також можуть бути змінними та постійними, зокрема, прямо пропорційно залежати від обсягів основних цехових виробництв [26].

Хоча таке твердження, у деякій мірі вважаємо дещо дискусійним, оскільки у НП(С)БО 16 «Витрати» вказано, що адміністративні витрати не можуть бути віднесеними до жодного виду готової продукції, тому що виникають за межами виробничого процесу чи процесу реалізації продукції підприємства. Тому, вважаємо, що доцільними все ж було б визнавати адміністративні витрати постійними. Разом із тим, однозначним вважаємо твердження про те, що на обсяги, розміри та класифікаційні ознаки щодо групування адміністративних витрат чинить вплив ряд факторів, зокрема: особливості виду економічної діяльності, специфічні особливості роботи

безпосередньо у межах підприємства, управлінська структура підприємства, обрані при організації обліку інструментарій та методика визнання витрат діяльності, а також інші фактори впливу [27].

У процесі формування структури та класифікаційних елементів адміністративних витрат у повноваженнях керівника суб'єкта господарювання може застосовуватись оптимізація даного виду витрат шляхом приймання рішення щодо зменшення кількості працівників адміністративного призначення (корегування штатних розписів структурних підрозділів в межах підприємства).

Однак, у вище зазначеному процесі, слід керуватися ідеєю щодо потенційних можливостей уникнення перенавантаження адміністративних працівників з метою недопущення морального дестимулювання у досягненні максимальних результатів їх професійних обов'язків [35].

У даному випадку, маємо на увазі те, що зниження нарахування сум адміністративних витрат може негативно вплинути на ефективність роботи (продуктивність праці) персоналу управління через незацікавленість у досягненні найвищих результатів та, як наслідок, може мати місце порушення у налаштуванні комунікаційних зв'язків цілої системи господарювання. Разом із тим, необхідно вести моніторинг щодо виявлення перевищень у планових та фактичних показниках обсягів адміністративних витрат керівниками нижчих рівнів управління в межах встановлених класифікаційних групах.

Таким чином, нами було вивчено сутність та склад адміністративних витрат підприємства за різними класифікаційними ознаками. Встановлено, що класифікація за елементами віддзеркалює загальний обсяг адміністративних витрат, то на відповідну статтю калькуляції відносяться лише частина витрат за елементами, яка може бути включена в ціну окремих видів продукції.

1.2. Характеристика виду діяльності та організаційно-економічна характеристика ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

Виконання наукового дослідження було проведено на основі практичних документів ТОВ «Вінницький деревообробний завод».

Досліджуваний суб'єкт функціонування було створено у 1997 році за рішення Загальних зборів учасників та трудового колективу підприємства з ціллю одержання прибутків від провадження різних видів господарської діяльності.

ТОВ «Вінницький деревообробний завод» є юридичною особою, яка функціонує на основі складеного учасниками й засновниками та затвердженого Статуту (Додаток Б). Має власне майно на балансі, відкриті поточні рахунки в установах банків, а також інші цінності, що законодавчо йому належать. Несе усі визначені правові норми відповідальності перед контрагентами за різними видами господарських операцій.

Розмір статутного капіталу становить 262228, 0 тис. грн.

Юридичною адресою ТОВ «Вінницький деревообробний завод» є м. Вінниця, вул.. Карла Маркса, буд. 21.

Для здійснення основної господарської діяльності підприємством обрано КВЕД 16.23 - «Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів».

Разом із зазначеним КВЕДом, у статуті підприємства, на підставі якого функціонує, вказано, що предметом діяльності ТОВ «Вінницький деревообробний завод» є такі види економічної діяльності (Додаток Б):

- 1) виробництво продукції з переробки деревини;
- 2) торговельна та збутова діяльність;
- 3) оптова та роздрібна торгівля готовою продукцією;
- 3) імпортні та експортні господарські операції (товари, готова продукція, послуги);

4) орендні послуги рухомого та нерухомого майна тощо.

У випадках виключення, досліджуване підприємство може в рамках чинного законодавства придбавати додаткові ліцензії на провадження та реалізацію певних видів економічної діяльності.

Організаційно-управлінську структуру ТОВ «Вінницький деревообробний завод» проілюструємо на рисунку 1.4.

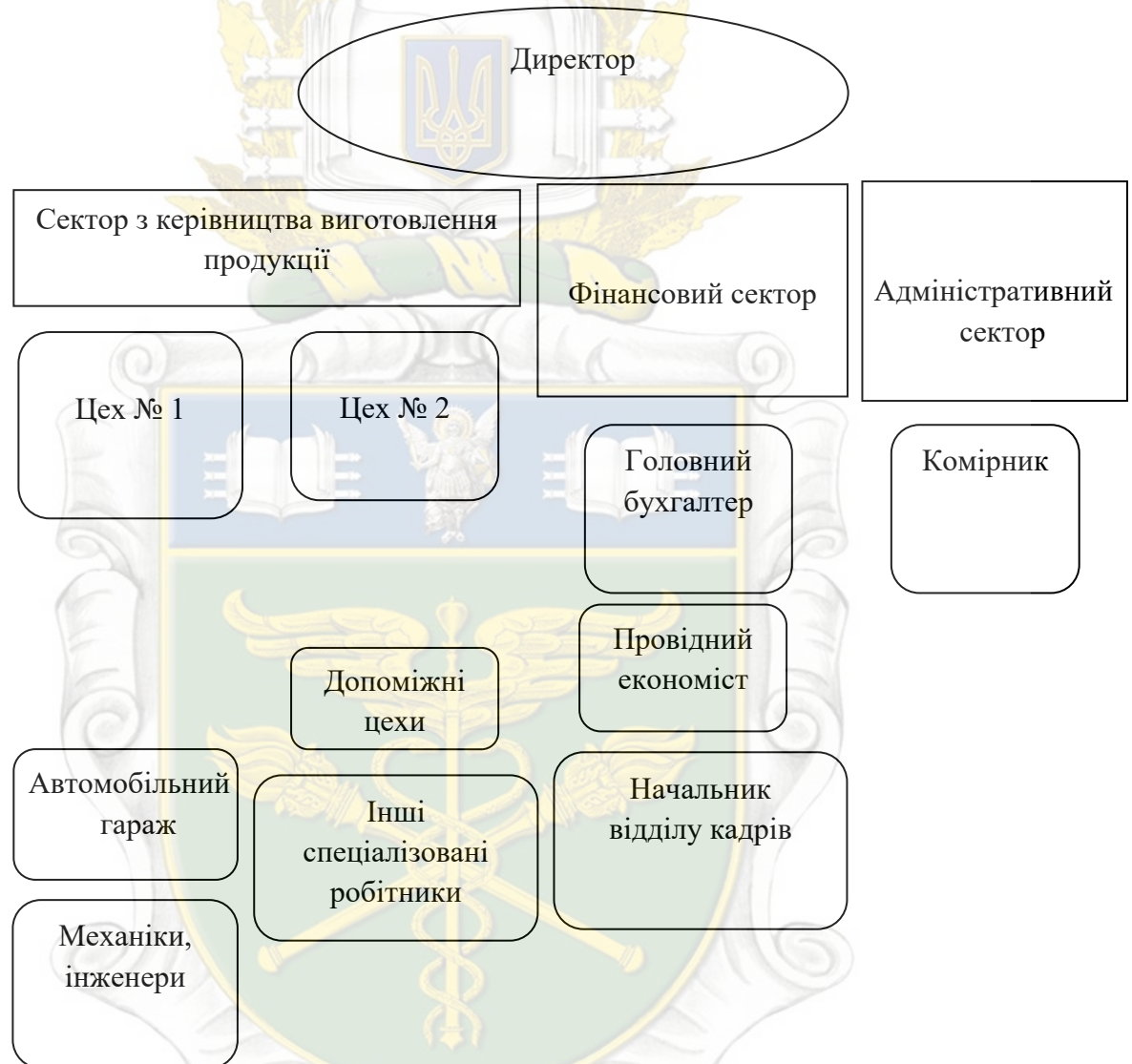

Рисунок 1.4 - Організаційно-управлінська та виробнича структура ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

Із наведеного рисунку 1.4 відслідковуємо порядок управління підприємством та реалізації процесів виробництва.

Як і будь-якому іншому підприємству в сучасних умовах варто постійно переглядати та удосконалювати структуру управління у відповідності до

наявних матеріального, а також трудового потенціалів. Оскільки зазначене необхідно періодично адаптувати до змін в українській економіці

Задля проведення характеристики ТОВ «Вінницький деревообробний завод» щодо результатів його господарювання проведемо розрахунок основних фінансово-господарських показників за 2019-2023 р.р., що представить інформацію для підведення підсумків та надання пропозицій стосовно можливостей врегулювати встановлених нами негативних аспектів діяльності (табл. 1.3, Додаток А 5).

Отже, охарактеризуємо стан розрахованих важливих показників, що засвідчують результати функціонування підприємства.

Чистий дохід від реалізації готової продукції ТОВ «Вінницький деревообробний завод» у 2023 році становив 2526600, 0 тис. грн. Порівняно із 2022 роком у 2023 році він був отриманий на 802126 тис. грн. більше або на 46,51 %, а порівняно із 2021 роком – був отриманий менше на 311404 тис. грн. (або на 10,97 %), із 2020 роком – теж менше на 173456 тис. грн. (у відносному значенні - на 6,42 %). Отже, бачимо тенденцію стрімкого зниження чистого доходу у звітному 2023 році. Це є негативною динамікою, яка засвідчує результат зниження обсягів виробництва та продажу продукції, навіть, при помірному зростанні продажних цін на неї.

Собівартість продукції відповідно і із збільшенням чистого доходу також суттєво збільшилася у 2023 році, порівняно з 2022 р. – на 656714,00 тис. грн. (або на 56,14 %), з 2021 р. – на 160501,00 тис. грн. (або на 9,63%), з 2020 р. – 213525,00 тис. грн. (або на 13,24 %).

Як результат, зрозумілим постає той факт, що деяке збільшення обсягів понесених матеріальних витрат, витрат на оплату праці робітників, задіяних у виробництві продукції, нарахувань сум зносу на основні засоби та інших витрат, що ТОВ «Вінницький деревообробний завод» понесло у ході основних виробництв продукції вплинуло на таке суттєве збільшення фактичної виробничої собівартості продукту. Зростання вказаних вище операційних

витрат у значній мірі залежало від вказаних вище внутрішніх чинників впливу, а також і зовнішніх, таких як рівень інфляційних процесів.

Та все ж, валовий прибуток був отриманий у вигляді прибутку за усі роки дослідження, а це означає, що собівартість продукту не перевищувала сум чистого доходу реалізації продукції.

За час проведення дослідження з 2019-2023 р.р. на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» були отримані інші доходи та інші витрати діяльності. У 2023 році суми операційних доходів було отримано майже на рівні попереднього 2022 року, а саме більше на 291,0 тис. грн., що у відносному значенні склало 0,46 %, порівняно з 2022 роком; із 2021 р. – менше на 88943, 00 тис. грн. (чи на - 58,65 %), з 2020 р. – також менше на 290809, 0 тис. грн. (чи на - 82,26 %).

Інші операційні витрати, в склад яких узагальнюються й адміністративні витрати, витрати, пов'язані із збутом продукції підприємства та інші операційні витрати діяльності, зросли, в цілому, на половину, порівняно із 2022 роком.

Наразі, у звітному 2023 році фінансовим результатом від основної діяльності виступив прибуток, як і в попередніх періодах.

В 2023 р., у співставленні із 2022 роком – чистий прибуток був отриманий у більшому обсязі, зокрема, майже на третину: на 76274,0 тис. грн. (або на 35,67 %), із 2021 р. – навпаки, нижчий на - 4302,00 тис. грн. (або на 1,46 %), а із 2020 р. – меншим на 723165,00 тис. грн. (або на 71,37 %).

В цілому, результати від господарювання у періоди для дослідження на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» були досить позитивними, також видною була тенденція до щорічного періодичного зростання.

Головним показником, що, у загальному, виступає досить інформативним, оскільки визначає фінансовий результат роботи від усіх сукупних видів діяльності суб'єктів господарювання – є отримана рентабельність прибутку.

На ТОВ «Вінницький деревообробний завод» вказана вище рентабельність прибутку досить несуттєво зменшилась у звітному році (2023 р.), оскільки відслідковувалась незначна та помірна тенденція до зниження обсягів отриманого чистого прибутку.

Тому, коефіцієнт рентабельності за 2022 та 2023 роки визначалися на рівні 12,39 – 11,48. Це є досить гарною характеристикою економічного стану, тому й оцінюється нами як позитивно.

Позитивним також виступає той факт, що з року у рік (2019-2023 р.р.) відбувалося збільшення середньорічної вартості основних засобів, що визначалося виробничими та іншими господарськими потребами у ТОВ «Вінницький деревообробний завод», зокрема, у вигляді придбання основних фондів із різних шляхів, а також за рахунок проведених капітальних ремонтів та модернізацій, що збільшувало вартість основних засобів.

Дослідивши детальніше діяльність ТОВ «Вінницький деревообробний завод» щодо вказаного вище напрямк, констатуємо, що нарощування основних фондів все ж було проведено через завершення у попередні періоди сум капітальних інвестицій, які переведені були до збільшення вартості основних засобів на основі Актів про введення в експлуатацію.

Тож, на кінець 2023 року середня вартість основних засобів збільшилась на 73532,00 тис. грн., у відносному значенні – на 12,75 % у співставленні до 2022 року; до 2021 р., вкажемо, що теж відбувалося зростання, зокрема, на 165412,00 тис. грн. (або на 34,09 %); до 2020 р. – на 264341,00 тис. грн. (68,43 %). Тому, варто суттєво позитивно оцінити означену зміну вартості основних засобів.

Пропорційно до збільшення таких показників, як чистий дохід від реалізації продукції, вартості основних засобів, такий показник, як фондівіддача – теж мала тенденцію до зростання у звітному 2023 році.

Отож, показники, що були проаналізовані нами щодо результатів роботи ТОВ «Вінницький деревообробний завод», вказують на досить ефективне споживання необоротних активів, які є у власності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Інформаційне забезпечення обліку адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

Організація обліку з питань операційних витрат, зокрема, й адміністративних, на усіх суб'єктах функціонування реалізується із врахуванням норм та принципів ведення обліку, а саме, й з дотриманням принципу безперервності - із дня реєстрації до терміну ліквідації підприємства.

Порядок реалізації організації обліку адміністративних витрат підприємств переробної галузі на організаційно - розпорядчому рівні представляє завчасне отримання керівниками достовірної облікової інформації, найголовнішим підґрунтям якої виступає:

- 1) удосконалені форми робочих внутрішніх документів, у яких наведено перелік номенклатурних статей за різними класифікаційними ознаками адміністративних витрат;
- 2) затверджений Робочий План рахунків (із уточненням аналітики до рахунку з обліку адміністративних витрат - 92);
- 3) розроблений порядок організації матеріальної відповідальності;
- 4) удосконалені або розроблені первинних документів з обліку адміністративних витрат;
- 5) графік їх документообігу;
- 6) склад управлінської звітності та затвердження її форм на підприємстві;
- 7) організацію управлінського обліку невиробничих витрат;
- 8) затверджений особовий склад служби внутрішнього аудиту та ревізійні комісії [19, 23, 37].

Бухгалтерський облік виконує практичну роль моніторингу за відбуттям усіх господарських операцій та процесів, разом із тим, одночасно, узагальнюючи та групуючи детально регламентовану облікову інформацію у регістрах бух обліку для цілей її подальшої передачі управлінському персоналу в розрізі виникнення адміністративних витрат серед усіх її спектрів задля визначення фінансових результатів діяльності [19].

Сформована система фінансових показників в обліку виступає основою інформаційної бази за сумами понесених адміністративних витрат.

Основними перевагами інтегрованої системи обліку виступають такі якості, як: періодичність її формування, регламентованість отриманих показників, достовірність представлених інформаційних даних у різних вираженнях (відповідно до управлінських потреб та інших користувачів) [19].

Сформована база облікової інформації в аспектах адміністративних витрат надасть підстави стосовно прийняття раціональних та правильних рішень управлінському персоналу у різні проміжки часу з ціллю перспективного прогнозування їх оптимізованих сум.

Керівництву суб'єктів господарювання важливо володіти такими масивами інформаційних джерел з питань управління адміністративними витратами, як:

- 1) згрупованою інформацією за конкретними структурним підрозділами у розрізі кожного окремого напрямку реалізації господарської діяльності;
- 2) узагальненою інформацією у відповідності до наявних центрів відповідальності у процесі утримання різних сфер функціонування суб'єкта господарювання з уточненням галузевих аспектів специфіки роботи підприємства [20].

Основні галузеві аспекти діяльності визначені у Статуті кожного підприємства, які мають бути враховані у порядку організації ведення обліку та віддзеркаленими у Наказі «Про облікову політику». (Додатки Б, В).

На ТОВ «Вінницький деревообробний завод» сформований підрозділ бухгалтерської служби, на якого покладено обов'язки щодо реєстрації господарських операцій та ведення обліку й аналізу за узагальненням інформації та показників фінансової звітності, побудову якого подамо на рисунку 2.1.

Облік та контроль за сумами нарахованих і списаних адміністративних витрат покладено на провідного бухгалтера, а узагальнення інформації про них у фінансовій звітності – на головного бухгалтера. Рисунок 2.1 представляє схему структури бухгалтерії ТОВ «Вінницький деревообробний завод».

Рисунок 2.1 - Структура бухгалтерії
ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

Як бачимо, рух інформаційного забезпечення щодо визнання сум адміністративних витрат в ході господарської діяльності відбувається на підставі як внутрішні їх, так і зовнішніх первинних документів.

До прикладу, до внутрішніх та зовнішніх інформаційних джерел належать такі первинні документи, підтверджуючі визнання суми адміністративних витрат, як:

- договори (контракти);
- накладні (на списання ТМЦ для потреб управління);
- рахунки до оплати послуг (для потреб управління);
- відомості щомісячного нарахування амортизації на основні засоби та

ІНМА адміністративного призначення;

- відомості нарахування заробітних плат управлінському персоналу по структурних підрозділах підприємства тощо [33, 34, 35].

Забезпеченням процесу узагальнення інтегрованої системи обліку щодо висвітлення адміністративних витрат виступив поряд із наступних трьох етапів фіксації первинного документування операцій господарської діяльності ТОВ «Вінницький деревообробний завод» (рис. 2.2).

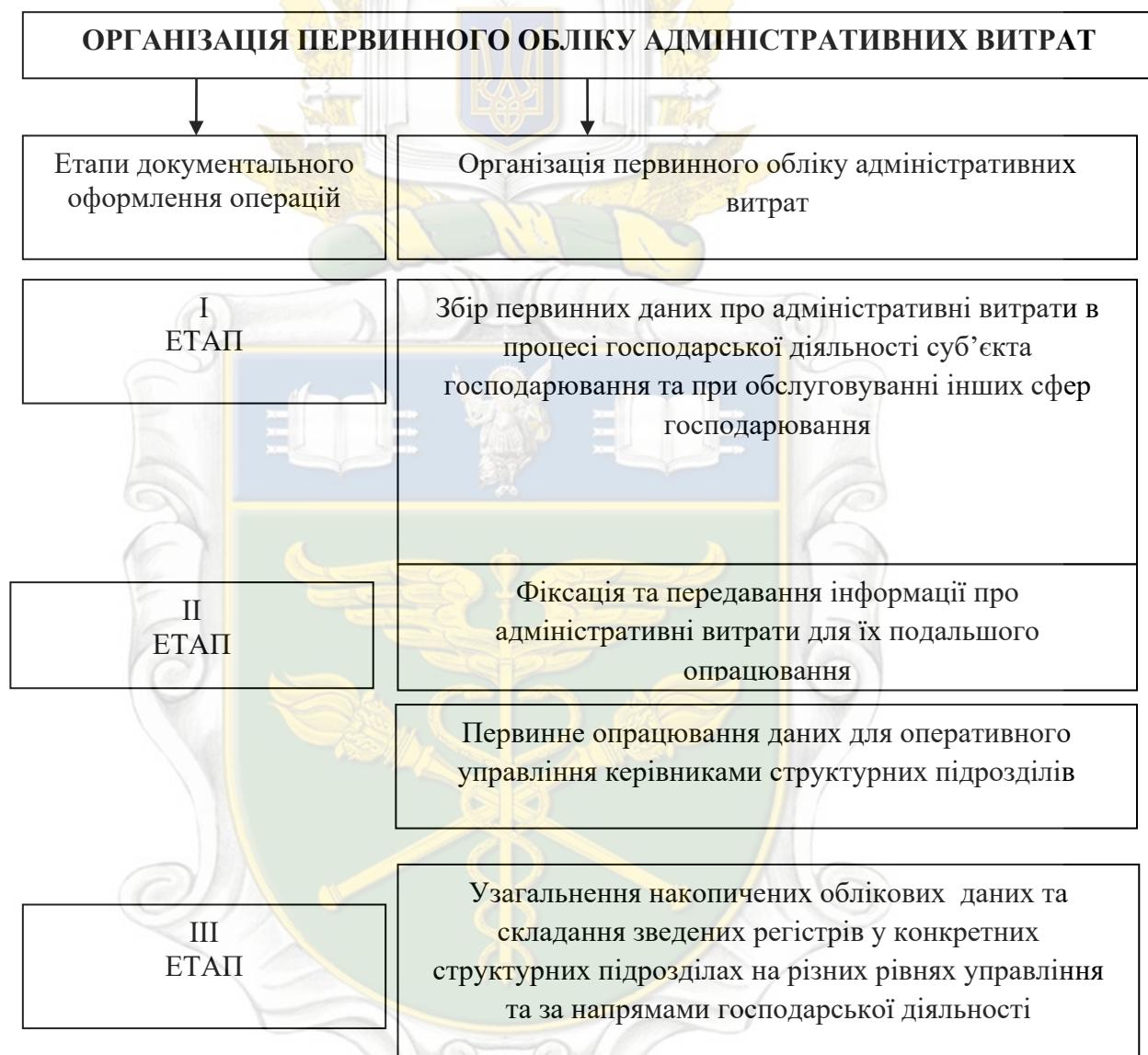

Рисунок 2.2 – Запропонований порядок поетапних облікових робіт щодо документального оформлення первинних документів з визнання адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» [34, 35]

Із перерахованих видів документів можемо наголосити на тому, що за економічною природою адміністративні витрати можуть враховувати різний перелік «неоднорідних» витрат, що, у свою чергу, викликає потребу у складанні та фіксуванні операцій у первинних документах досить вагомого обсягу.

Первинні документи є уніфікованого вигляду, оскільки регламентовані українськими інструктивними актами, тому й мають бути складеними за вказаними у них реквізитами, так як саме на їх основі відбувається визнання сум виникнення адміністративних витрат в обліку.

У таблиці 2.1 подамо фактографічну інформацію із врахуванням групування документів з обліку адміністративних витрат за встановленими ознаками.

Таблиця 2.1 – Фактографічна інформація щодо групування документів з обліку адміністративних витрат за встановленими ознаками [33]

№ з/п	Місце складання первинного документу	Елементи адміністративних витрат	Первинні документи, якими керуються у процесі визнання сум адміністративних витрат
1	Зовнішні юридичні чи фізичні особи – контрагенти	Матеріальні Витрати	Рахунки, товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, податкові накладні, товарні чеки, накладні (Додатки Ш1-Ш3, Ч1-Ч2, Х1-Х3, Ф1-Ф2, У, Т, Л)
2	Суб'єкт господарювання, структурні відділи	Витрати на оплату праці	Розрахунково-платіжна відомість, розрахункова відомість
3	Суб'єкт господарювання, структурні відділи	Відрахування на соціальні заходи	Розрахунки соціальних відрахувань ЄСВ (22,0% або 8,41%)
4	Суб'єкт господарювання, структурні відділи	Амортизаційні відрахування	Розрахунки, відомість нарахування амортизаційних відрахувань

Кінець таблиці 2.1

№ з/п	Місце складання первинного документу	Елементи адміністративних витрат	Первинні документи, якими керуються у процесі визнання сум адміністративних витрат
5	Суб'єкт господарювання, структурні відділи	Інші витрати операційної діяльності	Звіти про використання виданих під звіт на відрядження коштів, розрахунки, платіжні інструкції тощо
6	Зовнішні юридичні чи фізичні особи – контрагенти		Рахунки, платіжні інструкції

Загальногосподарські, тобто, адміністративні витрати, у бухгалтерській службі акцептуються виключно на підґрунті достовірно оформлених документів оперативного обліку, тобто, завізованих відповідальними особами.

Враховуючи визначене вище, узагальнимо первинні документи з оцінки адміністративних відповідно до їх класифікації за економічними елементами для суб'єктів господарювання та означимо їх у таблиці 2.2.

У кінці звітних періодів (щомісяця) відбувається списання понесених сум адміністративних витрат на фінансовий результат операційної діяльності, підґрунтям чого виступають розрахунки чи довідки бухгалтерської служби.

Відповідно, у наступному суми адміністративних витрат розносяться у певному порядку для цілей подальшого узагальнення до відповідних розділів Журналів-ордерів та Відомостей.

Наступним етапом підбиття підсумків та узагальнення визнаних обсягів адміністративних витрат переносить до форм фінансової звітності, а саме до Ф.2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» у визначені рядки, зокрема:

1) у розділ I «Фінансові результати» у рядок 2130 «Адміністративні витрати» для подальшого вирахування фінансового результату операційної діяльності;

2) одночасно, частинами суми адміністративних витрат відносяться у розділ III «Елементи операційних витрат», оскільки є складовими операційних витрат, такі у рядки:

- 2500 «Матеріальні затрати»;
- 2505 «витрати на оплату праці»;
- 2510 «Відрахування на соціальні заходи»;
- 2515 «Амортизація» [26].

Таблиця 2.2 – Первинні документи з оцінки адміністративних витрат відповідно до їх класифікації за економічними елементами для суб'єктів господарювання [34, 35]

№ з/п	Назва первинного документу	Вид адміністративних витрат
1	Відомість нарахування амортизації основних засобів	Адміністративні витрати на амортизацію
2	Акт на списання МШП (Додаток Л)	Адміністративні витрати на списання МШП
3	Накладна	Адміністративні витрати на списання ТМЦ
4	Рахунок	Адміністративні витрати на списання ТМЦ
5	Видатковий касовий ордер	Витрати грошових коштів
6	Звіт про використання виданих у підзвіт грошових коштів на відрядження	Витрати на відрядження
7	Наказ про прийняття на роботу	Витрати на нарахування заробітної плати
8	Наказ про надання відпустки	Витрати на нарахування сум відпускних
9	Наради на відрядну роботу	Витрати на нарахування заробітної плати
10	Відомості обліку виконаних робіт	Витрати на нарахування заробітної плати
11	Табель обліку використання робочого часу	Витрати на нарахування заробітної плати
12	Розрахунково-платіжна відомість	Витрати на нарахування заробітної плати, премій, доплат тощо.

Враховуючи динамічні та стрімкі процеси розвитку в напрямках діджиталізації системи бухгалтерського обліку в сучасних умовах, вважаємо,

що з ціллю удосконалення існуючих напрацювань, слід постійно проводити роботи щодо розробки нових форм документів, зведених реєстрів та управлінської звітності.

Щоденно на підприємствах має відбуватися удосконалення процесу обліку внаслідок зростання рівнів попиту на види готової продукції, а також підвищення уваги споживачів до її якісних характеристик. Вказані аспекти тією чи іншою мірою несуть вплив на поліпшення якості процесу обліку та форм проміжних звітностей, які повсякденно надають можливість здійснювати контроль за достовірністю за сумами адміністративних витрат підприємства, або й інших видів витрат, у тому числі, й на ТОВ «Вінницький деревообробний завод».

Даним твердженням підкреслюється потреба у порядку, вчасності та належному оформленні документів щодо нарахування та списання сум адміністративних витрат для цілей достовірного висвітлення їх на синтетичних та аналітичних рахунках бухгалтерського обліку.

Поряд із цим, не менш важливим процесом виступає подальша бухгалтерська обробка фактографічної інформації з первинних документів, зокрема, в аспектах чіткого дотримання хронології при реєстрації документів із визначеними сумами адміністративних витрат при їх списанні.

Таким чином, у підсумку, відзначимо, що інформаційне забезпечення адміністративних витрат на кожному підприємстві, зокрема, й на ТОВ «Вінницький деревообробний завод», без сумніву, є досить актуальним питанням, оскільки несе вплив не лише на кінцевий результат діяльності суб'єкта господарювання, але й на порядок процесу оподаткування податком на прибуток.

Тому, на наше переконання, запропоновані нами розробки щодо удосконалення процесу узагальнення даних про адміністративні витрати на усіх їх стадіях бухгалтерської обробки позитивно вплинуть на існуючу систему організації обліку підприємства із врахуванням та у розрізі центрів відповідальності, по яких виникали суми адміністративних витрат. У

подальшому, підприємству виступатиме більш інформативним процес планування означених витрат, а також, за потреби, здійснення корегування їх сум у межах структурних підрозділів та інших місць їх виникнення.

2.2. Фінансовий облік адміністративних витрат ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

Згідно із обліковою класифікацією витрат та їх обліку на рахунках у вимогах до Плану рахунків [30], а також враховуючи норми НПСБО 16 «Витрати» [27], ведення фінансового обліку усіх класифікаційних видів витрат, у тому числі, й адміністративних, повинно реалізовуватись чітко по відношенню до видів процесу господарювання, а, за потреби - за елементами. Таке визнання та групування адміністративних витрат нами узагальнено на висвітлено у таблицях 2.3 та 2.4 у Додатках А 3, А 4.

Як визначено у Плані рахунків бухгалтерського обліку, витрати обліковують на рахунках двох класів – 8 «Витрати за елементами» та 9 «Витрати діяльності» [30].

Варто наголосити, що використання рахунків 8-го класу «Витрати за елементами» здійснюється лише виключно для обліку витрат операційної діяльності, якій й класифікуються за елементами (їх суми висвітлюються у Ф. 2 у II розділі Звіту про фінансові результати).

Інші суми витрат узагальнюються на рахунку 85 «Інші затрати».

Вітчизняні суб'єкти господарювання у ході організації обліку та ведення безперервного процесу обліку адміністративних витрат зобов'язані дотримуватись вказівок чинного нормативних актів та інструкцій, зокрема, Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції щодо його застосування [21, 30].

Синтетичний облік визнаних у кожному періоді сум адміністративних витрат акумулюють на рахунку 92 «Адміністративні витрати», який по структурі є активним, балансовим.

Усі суми накопичення витрат обліковуються за дебетом вказаного рахунку, а списання витрат по завершенню звітного періоду відбувається шляхом відображення сум у кредиті 92-го рахунку [21].

Перенесення сум списаних адміністративних витрат здійснюється на балансовий рахунок 79 «Фінансові результати діяльності» [21].

З метою кращого сприйняття порядку ведення фінансового обліку адміністративних витрат у таблиці 2.5 наведемо приклади типових операцій з обліку відображення господарських операцій з визнання та списання по адміністративним витратам за період. (Додаток А 6).

Посилаючись на сформовану інформацію у таблиці 2.5, варто констатувати, що, все ж, найчастіше використовуваними рахунками, що є кореспондуючими до рахунку 92 «Адміністративні витрати» у процесі їх обліку на підприємстві є такі:

- 20 – запаси (до прикладу, фарба для принтера керівника);
- 28 – товари (до прикладу, канцелярське приладдя);
- 661 – розрахунки за різними видами виплат персоналу (оплата праці адміністративних працівників);
- 371 – розрахунки з різними дебіторами (до прикладу, оплата дорадчих послуг тощо);
- 791 – фінансові результати діяльності (це підсумковий рахунок, із яким кореспондує рахунок 92 «Адміністративні витрати» по завершенню кожного звітного періоду) [21, 30].

На ТОВ «Вінницький деревообробний завод» адміністративними витратами визнають лише такі суми витрат, які були витрачені безпосередньо на управління суб'єктом господарювання (2.3 та 2.4 у Додатках А 3, А 4).

Підведені звітні підсумки за синтетичним обліком щодо адміністративних витрат зводяться та висвітлюються, як і усі інші об'єкти обліку, в оборотно-сальдовій відомості по рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Наголосимо, що на підприємствах синтетичний облік ґрунтується на інформації, отриманій з оперативного обліку, тобто шляхом її імпортування із первинних документів, яким були засвідчені господарські операції на місцях їх здійснення.

Найважливіші первинні документи з підтвердження сум адміністративних витрат у суб'єктів господарювання нами було висвітлено та охарактеризовано вище у питанні 2.1, серед яких:

- Акти виконаних робіт, Акти прийому – передачі (Додатки Х1, Х2, Ф1, Ф2);
- Накладні (у т.ч. внутрішньогосподарські) (Додаток Ш1, Ш2);
- Чеки, квитанції, рахунки;
- Білети на оплату проїзду;
- Рахунки-фактури виставлені до оплати (телекомунікаційних, консалтингових послуг тощо), поштові реквізити для оплати;
- Розрахунково-платіжні відомості на виплату зарплати адміністративному персоналу [34].

Аналітичний облік адміністративних витрат здійснюється з призми груп даних витрат та збирається на рахунку 92.

Завершальним етапом по закінченню звітного періоду для узагальнення та висвітлення визнаних адміністративних витрат виступає фінансова звітність суб'єктів господарювання.

Сукупна вартість адміністративних витрат знаходить своє відображення у Ф. фінансової звітності «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – а саме, у рядку 2130 «Адміністративні витрати» [26].

Тому, акцентуючи увагу на специфіці здійснення оперативного, синтетичного та аналітичного обліку адміністративних витрат на ТОВ

«Вінницький деревообробний завод», можемо констатувати, що даний процес здійснюється із дотриманням усіх сучасних законодавчих вимог.

Ілюстративно та досить детально на рис. 2.3 зобразимо у вигляді схеми безпосередньо рух сум, що визнаватимуться адміністративними. Для цього використаємо елементи методу бухгалтерського обліку – рахунки, на яких видно порядок розподілу, збору та узагальнення інформації, а також віднесення адміністративних витрат до фінансових результатів.

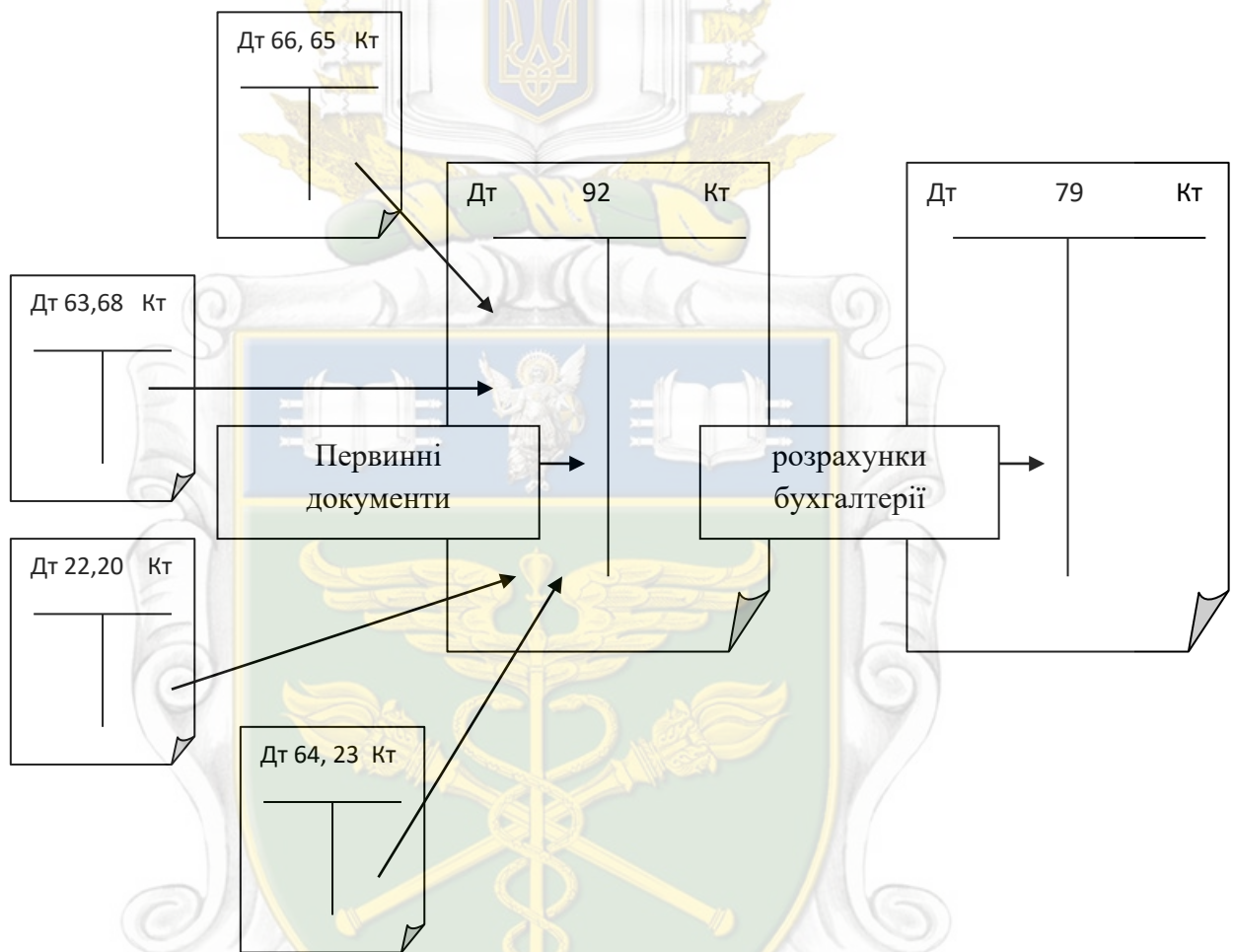

Рисунок 2.3 - Визнання, розподіл та узагальнення інформації щодо адміністративних витрат в системі обліку [21, 30, 34]

Від так, із схематично поданої інформації на рисунку 2.3, чітко відслідковуємо рух сум, які були визнаними та віднесеними до складу адміністративних витрат, що підтверджено документально у процесі первинного обліку. Наприклад, суми нарахованого зносу на ОЗ управління, суми нарахованої зарплати працівникам управління, а відповідно, й суми ЄСВ –

22,0 % до сум заробітних плат, сум витрачених матеріальних витрат, зокрема, МШП, інших запасів, сум витрат за консультаційними послугами внаслідок співпраці з контрагентами та ряд інших.

В подальшому, такі суми, що акумулювались на Дт 92-го рахунку, відносять при списанні, кредитуючи рахунок 791 «Фінансовий результат основної діяльності» (рис. 2.4).

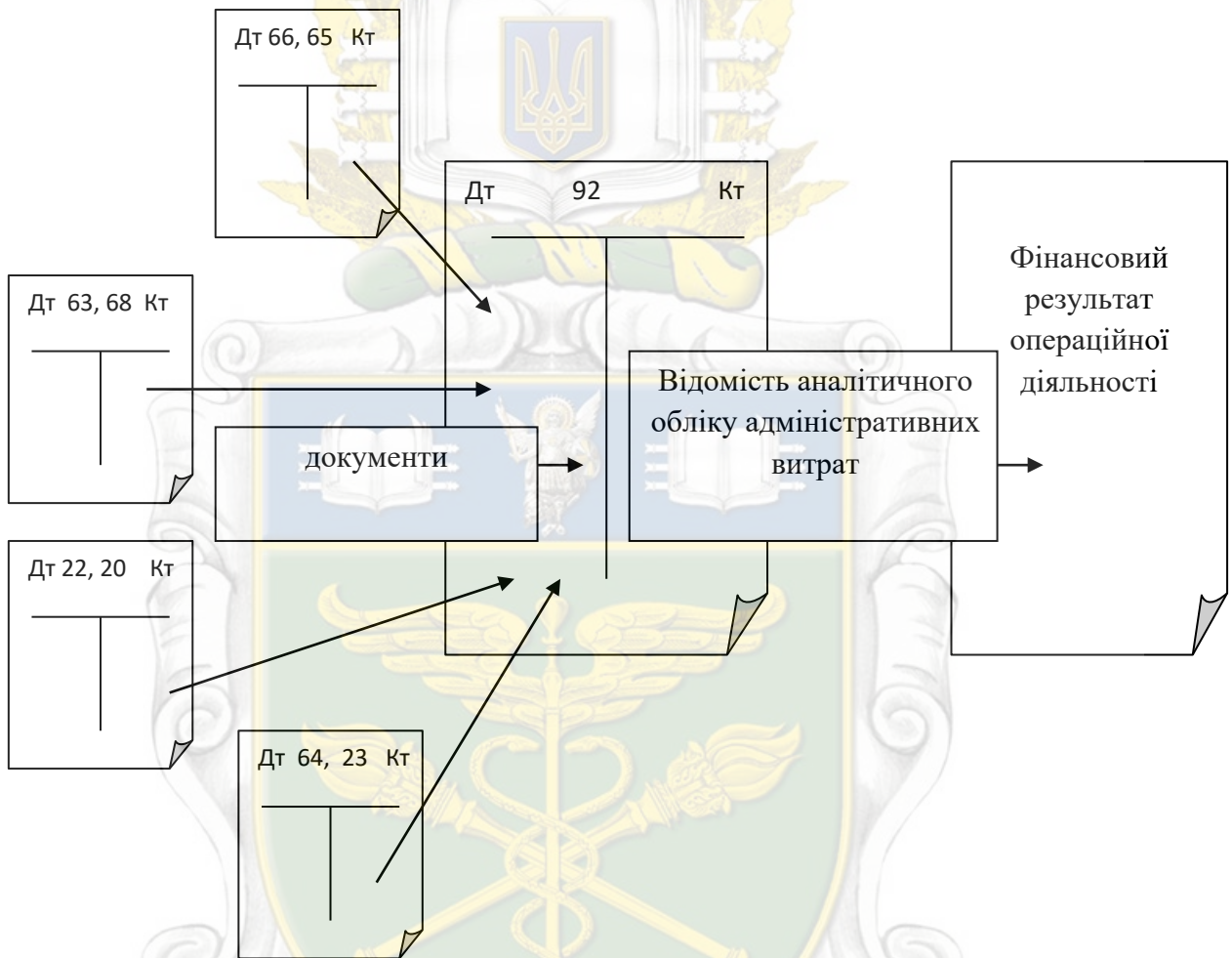

Рисунок 2.4 – Шлях акумулювання та списання адміністративних витрат у порядку віднесення їх на фінансові результати діяльності [21, 30, 34]

Дослідивши питання фінансового обліку адміністративних витрат, вкажемо, що поряд із тим достовірністю ведення обліку на ТОВ «Вінницький деревообробний завод», нами було виявлено, що аналітичний облік адміністративних витрат все ж потребує незначного удосконалення. Тому розроблені пропозиції щодо удосконалення аналітичного обліку адміністративних представимо у розділі 3 даної роботи.

РОЗДІЛ 3

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Інформаційне забезпечення, система аналітичних показників та апробація аналізу адміністративних витрат підприємства

Адміністративними витратами називають загальногосподарські витрати, до складу яких відносять суми таких витрат, як: суми витрат на утримання управлінського персоналу; суми витрат, пов'язані із службовими відрядженнями, суми витрат, що були пов'язані із утриманням об'єктів основних засобів (через порядок нарахування сум щомісячного зносу, поточних ремонтів об'єктів основних засобів, суми витрат на комунальні послуги, оренду офісів тощо); суми витрат на залучення зовнішніх послуг юридичного спрямування, щорічних аудиторських процедур, послуг з транспортування, суми витрат на поштові потреби, канцелярське приладдя тощо.

Посеред найголовніших напрямків управлінського персоналу виступає управління витратами суб'єкта господарювання [28].

За ціль у здійсненні аналізу обсягів, рівнів та динаміки адміністративних витрат було прийнято необхідність у встановленні змін у їх структурі, а також, в результаті надання пропозицій щодо застосування дій з їх корегування задля гармонізації господарської обраного для дослідження суб'єкта бізнесу [28].

Реалізацію поставлених завдань стосовно управління обсягами понесених адміністративних витрат провадять наступним чином із застосуванням:

- 1) Методів прогнозування та планування;
- 2) Організації витрат;
- 3) Координації та регулювання;
- 4) Обліку та аналізу [47].

Чітке та правильно організоване на підприємстві групування адміністративних витрат за місцями їх виникнення подає потенційну можливість встановлення різниці між будь-якими складовими елементами адміністративних витрат, що, у свою чергу, забезпечуватиме спрощенню проведення облікової та аналітичної обробки інформативних даних щодо встановлення різних видів та причин відхилень обсягів витрат на усіх стадіях та місцях їх несення.

У практичній діяльності планового відділу суб'єктів господарювання має відбуватись нормування обсягів адміністративних витрат на майбутній звітний період. У такому випадку доцільним постане застосування статистичного методу.

Базовим елементом при таких розрахунках поставатиме визначення величин операційних витрат за попередній період, які мають коригуватися у відповідності до наявних чи можливих як зовнішніх, так і внутрішніх чинників впливання [47].

Разом із статистичним методом досить часто на практиці використовується - метод розрахунку нормативу адміністративних витрат, тобто – розрахунковий, який базується на підґрунті розрахунків безпосередньо усіх детальних калькуляційних та класифікаційних статей адміністративних витрат. При також цьому застосовується порівняння обсягів витрат минулого фінансового періоду із одночасним врахуванням їх зміни відносно базових обсягів.

Варто мати на увазі, що використовуючи один із вказаних методів щодо нормування та планування обсягів адміністративних витрат, слід враховувати можливі інфляційні процеси в економіці держави та у наступному прогнозованому періоді [51, 52].

Тож, вагомими фінансовими показниками, які, безпосередньо, слід визначати при здійсненні аналітичних процедур щодо нормативних прогнозувань сум адміністративних витрат виступать такі, як:

- фактичний обсяг виготовлення усіх видів продукції;

- запланованих обсяг щодо збільшення об'ємів виготовлювання продукції у слідуючому періоді;
- фактичні суми понесених адміністративних витрат минулого періоду або кількох минулих періодів (року, років);
- % змінних обсягів адміністративних витрат у загальній сумі витрат минулого періоду (року);
- можливий рівень інфляційних процесів на прогнозований час [52, 53].

Таким чином, на основі, а також враховуючи вище викладене, сформулюємо формулу визначення нормативу адміністративних витрат для підприємств (3.1):

$$\text{Норматив} = \frac{I_{\text{інф.пр.}} \times Va(\delta) \times ((1 - K_{\text{азм}}(\delta)) \times (1 - I_{\text{мн}}))}{Tn(\delta) \times I_{\text{мн}}} \quad (3.1)$$

Нами на підґрунті проведених досліджень вчених та практиків, було розроблено та запропоновано порядок дій із застосування методики аналізу адміністративних витрат, який зображено у розрізі етапів та блоків аналізу на рисунку 3.1.

За базу методики аналізу адміністративних витрат нами було покладено:

- вибір суб'єкта господарювання;
- вибір об'єкта аналізу (адміністративні витрати);
- встановлення мети та обрис завдань задля її досягнення;
- сукупність аналітичних показників;
- методичний інструментарій щодо аналізу із вказуванням необхідних у застосуванні прийомів;
- технології;
- інформаційні джерела тощо [52, 53] .

Безліч актуальних аспектів стосовно практичної роботи суб'єктів бізнесу на сьогоднішній день викликають необхідність в уточненні аналітичних процедур стосовно аналізу та перспективного планування витрат основної діяльності, зокрема, і адміністративних витрат.

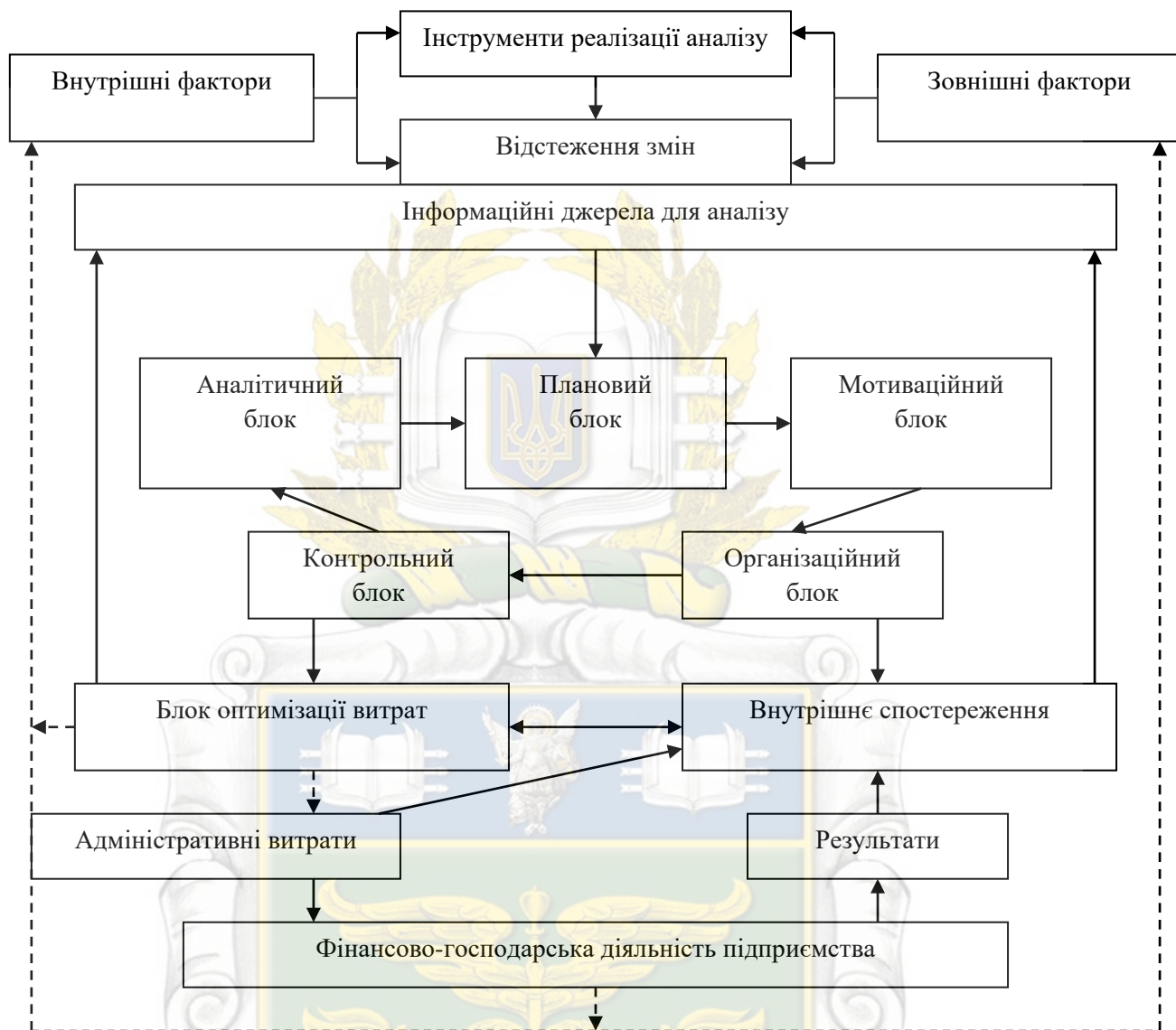

Рисунок 3.1 - Блок-схема порядку аналізу адміністративних витрат [47]

Концентрування уваги на обсяги та зміни основних операційних витрат як з призми поглядів вчених, так і аналітиків-практиків пояснюється саме виходячи із того, що своєю сутністю основні витрати операційної діяльності постають як багатогранна система, яка у різних часових проміжках змінює свій стан, зокрема, змінюючись із одного виду на інший у результаті групування даних витрат на конкретні їх групи [16, 47].

Відповідно до методичних вказівок НП(С)БО 1 «Загальні вимоги складання звітності», узагальнена сума понесених адміністративних витрат за

фінансовий рік пропорційно чинить вплив на фінансовий результат основної діяльності, який, математично визначається наступним чином:

Фінансовий результат основної діяльності = валовий прибуток (збиток) + інші операційні доходи - адміністративні витрати - витрати на збут - інші витрати операційної діяльності [26].

Наступним кроком, здійснимо детальне дослідження щодо апробації аналізу рівня адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» задля встановлення структури й частки адміністративних витрат у загальному обсязі операційних витрат діяльності, та визначимо їх абсолютну та відносну зміну за часовий проміжок 2020-2023 р.р.

Результати апробації економічного аналізу помістимо у таблиці 3.1.

При проведенні аналізу інформаційним джерелом виступила інформація із фінансової звітності Ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про прибутки та збитки) (Додатки Г2, Д2, Є2, Ж2, К 2).

Від так, за підсумками здійснених процедур щодо аналітичного спрямування, які подані у таблиці 3.1 щодо стану, структури, у загальному, основних операційних витрат, встановлення їх часток у обсягах операційних витрат й зміни на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2020 – 2023 р.р., ми отримали такі підстави для узагальнення висновків:

1) У сукупному обсязі витрати основної діяльності досліджуваного суб'єкта бізнесу у 2023 році склали 2272678,00 тис. грн., що на 400203,00 тис. грн. більше, ніж у 2020 році (на + 21,37 %); на 222999,00 тис. грн. менше, ніж у 2021 році (на - 8,94 %) та на 799536,00 тис. грн. більше, ніж у 2022 році (на + 54,27 %).

Таблиця 3.1 – Структура та динаміка адміністративних витрат у складі операційних витрат діяльності на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2020 – 2023 р.р., (Додатки Г2, Д2, Є2, Ж2, К 2)

Операційні витрати діяльності	Роки								Зміни 2023 року від:								
	2020 рік		2021 рік		2022 рік		2023 рік		2020 року			2021 року			2022 року		
	тис. грн.	частка %	тис. грн.	частка %	тис. грн.	частка %	тис. грн.	частка, %	абс., +/-	відн., %	зміна частки, %	абс., +/-	відн., %	зміна частки, %	абс., +/-	відн., %	зміна частки, %
Собівартість реалізованої продукції	1612798	86,13	1665822	66,75	1169609	79,40	1826323	80,36	213525,0	13,24	-5,77	160501,0	9,63	13,61	656714	56,15	0,96
Адміністративні витрати	23768	1,27	45499	1,82	90153	6,12	98638	4,34	74870,00	315,00	3,07	53139,00	116,79	2,52	8485,00	9,41	-1,78
Витрати на збут	56323	3,01	73875	2,96	141190	9,58	251285	11,06	194962,0	346,15	8,05	177410,0	240,15	8,10	110095	77,98	1,47
Інші операційні витрати	179586	9,59	710481	28,47	72190	4,90	96432	4,24	-83154,00	-46,30	-5,35	-614049,0	-86,43	-24,23	24242,0	33,58	-0,66
Разом операційних витрат	1872475	100	2495677	100	1473142	100	2272678	100	400203	21,37	x	-222999	-8,94	x	799536	54,27	x

Грунтовно вивчивши узагальнену інформацію III розділу «Витрати за елементами» Форми 2 «Звіт про фінансові результати (про прибутки та збитки), ми впевнились у твердженні про деяке зниження обсягів матеріальних затрат у 2022-2023 роках. А це вказує на те, що ТОВ «Вінницький деревообробний завод» слід завчасно внести зміни щодо нарощення у перспективі власної сировинної бази з ціллю забезпечення операційної діяльності, розробок асортиментного ряду власної продукції, що слугуватиме позитивно на стратегію розвитку суб'єкта господарювання.

2) Суми адміністративних витрат у 2023 році були визнаними на рівні 98638,00 тис. грн., що у співвідношенні до 2022 року - дещо збільшились на 8485,00 тис. грн., або на 1,78 %; до 2021 року – також спостерігається стрімка зміна до значного збільшення на + 53139,00 тис. грн., або на +116,79 %, тобто більш, ніж удвічі; до 2020 року – зросли на 74870,00 тис. грн., чи на 315,0 %.

3) Більш детально акцентуючи увагу на об'єкті наукового дослідження, а саме на частках (питомої ваги) у загальному обсязі сум операційних витрат діяльності – питома вага адміністративних витрат у 2023 році займала 4,34 %, у 2022 – 6,12 %, у 2021 р. – 1,82 %, у 2020 р. – 1,27 %. Тобто, чітко бачимо, що питома вага адміністративних витрат у 2023 році, співставляючи із 2022 р. – на 1,78 знизилась, із 2021 р. – навпаки, зросла на 2,52 % та у співставленні з 2020 р. – збільшилась на 3,07 %.

4) Звертаючи увагу на суми, закладені у собівартість реалізованої продукції у 2023 році, відзначимо, що вони становили 1826323,00 тис. грн., що у співставленні із 2022 р. - досить суттєво збільшились на 656714 тис. грн., або на 56,15 %, тобто у половину; співставляючи із 2021 р. – зросли на 160501,0, тис. грн., або на 9,63 %; із 2020 р. – теж збільшились на 213525,0, тис. грн., або на 13,24 %.

5) Щодо частини собівартості продукції у загальному обсязі операційних витрат, то вкажемо на те, що вона у 2023 р. мала 80,36 %, у 2022 – 79,4 %, у 2021 р. – 66,75 %, а в 2020 р. – 86,13 %. Тож, чітко

відслідковуємо її деяке збільшення у 2023 році, співставляючи із попередніми роками дослідження, зокрема: у 2023 році, порівняно із 2022 роком – стала більшою на 0,96 %, із 2021 роком – на 13,61 % та з 2020 роком – знизилась на 5,77 %.

б) Такий вид витрат, як витрати на збут продукції, у 2023 році суб'єктом бізнесу були визнаними у сумі 251285,00 тис. грн., а це на 110095,00 тис. грн. більше, аніж у 2022 році, у відсотковому вимірі таке зростання становило 77,98 %; а із 2021 роком – також бачимо досить вагому тенденцію зростання на 177410,00 тис. грн. (або на + 240,15 %); у співставленні до 2020 року – витрати зросли на 194962,00 тис. грн., або на 346,15 %. Загалом, витрат на збут збільшились у 2023 році, що є негативним в основній діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, так як суттєво вплинуло на обсяги отриманого фінансового результату.

7) Стосовно дослідження зростання частки витрат на збут у структурі операційних витрат, то бачимо таку тенденцію: у 2023 році - зайняли 11,06 %, у 2022 – 9,58 %, у 2021 році – 2,96 %, у 2020 році – лиш 3,01 %. Тож, значне збільшення питомої ваги витрат на збут у обсязі сумарного вартісного виміру витрат операційної діяльності спостерігалось у 2023 році, зокрема, до 2022 року - в бік зростання на 1,47 %, до 2021 року – на 8,1 % та до 2020 роком – на 8,05 %.

Таким чином, підсумовуючи проведене аналітичне дослідження стосовно структури й зміни у загальній величині операційних витрат, констатуємо, що ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2020 – 2023 р.р. відбулося достатньо суттєве зростання витрат.

Варто більш детально зупинитись на характеристиці динаміки адміністративних витрат за часовий проміжок 2020-2023 р.р..

Зокрема, враховуючи високий рівень інфляційних процесів в економіці України, на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» все ж було віднайдено деякі резерви, що сприяли не значному зростанню адміністративних витрат. Дану ситуацію можна розцінити, як зменшення

осіб, що належали до адміністративного виду персоналу – від так й , знизилась сума витрат на плату праці вказаній категорії персоналу. Разом із тим, сума відрахувань ЄСВ на фонд оплати праці вказаних працівників теж пропорційно знизилась.

Також рівень адміністративних витрат міг не суттєво змінитись внаслідок зменшення залишкової вартості основних засобів, які обслуговуються пр. утриманні адміністративних потреб при одночасному зростанню обсягів нарахувань сум зносу на них. Зважаючи на сферу функціонування ТОВ «Вінницький деревообробний завод», постає зрозумілим той факт, що у підприємства має місце потреба у оновленні та купівлі основних фондів, які необхідні для реалізації основного виробництва.

Вважаємо, що на помірне зростання обсягів адміністративних витрат могли нести вплив саме чинники зовнішньої сфери, як то, економічна та фінансова криза держави.

Отож, у загальному, визначення частини структурних витрат основної діяльності став підставою для встановлення основних змін у складі витрат за час проведення наукового дослідження - 2020-2023 р.р.: по суб'єкту господарювання були помірними й несуттєвими.

Провівши аналіз структури витрат основної діяльності ТОВ «Вінницький деревообробний завод» з 2020 по 2023 роки, подамо ілюстративно на рис. 3.2 їх структуру (використовуючи джерело інформації - таблицю 3.1).

Від так, задля наочності подачі аналітичної інформації стосовно відслідкованих змін адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2020 – 2023 р.р. зобразимо діаграму, яку зілюструємо у вигляді рисунку 3.2.

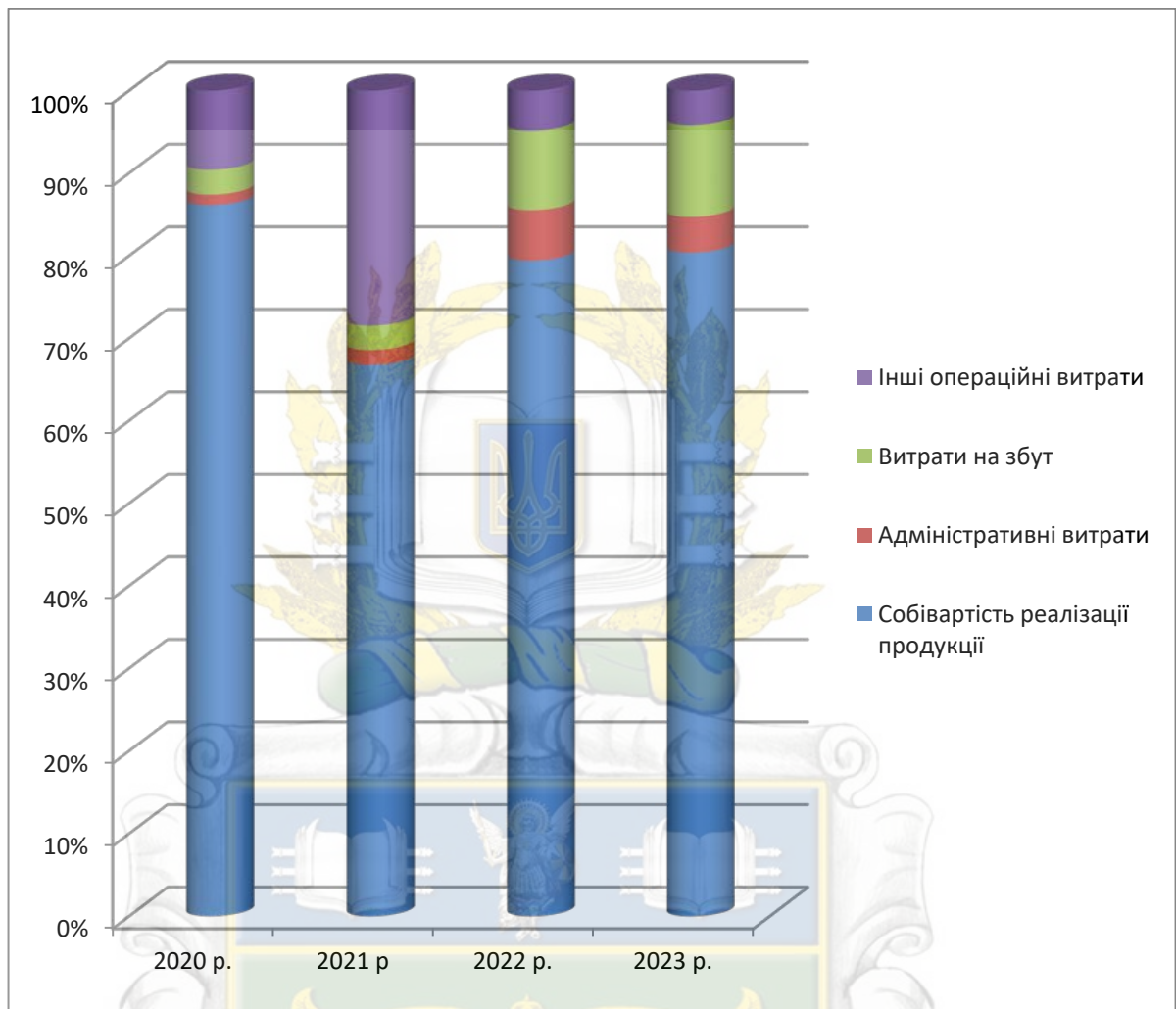

Рисунок 3.2 - Аналіз структури адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за період з 2020 по 2023 р.р. (%.)

У вигляді наступної діаграми, зображеної на рисунку 3.2, зобразимо абсолютне значення сум визнаних адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» з 2020 по 2023 роки.

В подальшому, здійснимо більш ґрунтовний аналіз адміністративних витрат ТОВ «Вінницький деревообробний завод» з 2020 по 2023 роки, оскільки вважаємо, що розрахунок ряду існуючих загальноприйнятих показників (коефіцієнтів), представлять можливість дійти до встановлення та прийняття управлінських рішень з призми ефективності самих адміністративних витрат.

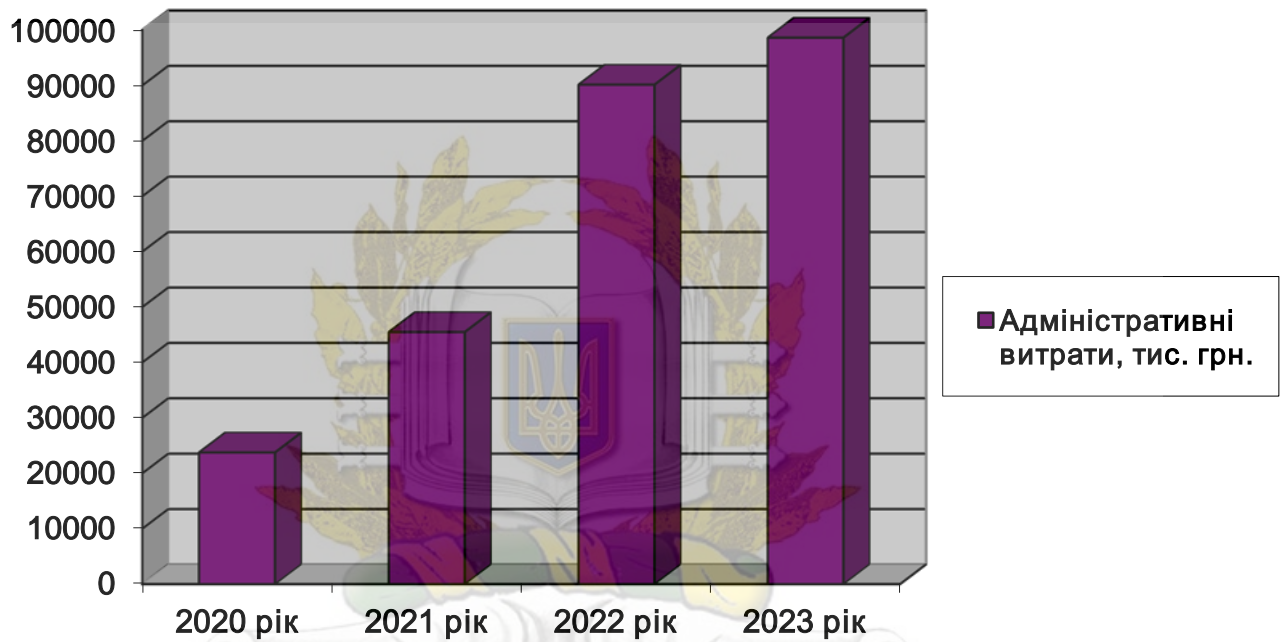

Рисунок 3.3 – Абсолютна динаміка адміністративних витрат на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2020 – 2023 р.р., (тис. грн.)

- 1) K -покриття адміністративних витрат за 2023 р. (формула 3.2):

$$K_{Пав} = \frac{ЧД}{AB} \quad (3.2)$$

$$K_{Пав} = \frac{2526600,0}{98638,0} = 25,61$$

- 2) K -окупності адміністративних витрат за 2023 рік (формула 3.3):

$$K_{Oав} = \frac{AB}{ЧД} \quad (3.3)$$

$$K_{Oав} = \frac{98638,0}{2526600,0} = 0,039$$

- 3) K -вальної віддачі адміністративних витрат за 2023 рік (формула 3.4):

$$KBVav = \frac{AB}{BD} \quad (3.4)$$

$$KBVav = \frac{9638,0}{700277,0} = 0,141$$

- 4) *K*-навантаження адміністративних витрат за 2023 рік (ф. 3.5):

$$KНав = \frac{ОП}{АВ} \quad (3.5)$$

$$KНав = \frac{2272678,0}{98638,0} = 23,04$$

- 5) Рентабельність адміністративних витрат за 2023 рік (форм. 3.6):

$$Pав = \frac{П}{АВ} \quad (3.6)$$

$$Pав = \frac{290077,0}{98638,0} = 2,94$$

В загальному, як висновок, можемо вказати на те, що на ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2020 – 2023 р.р. усі розраховані коефіцієнти знаходяться в межах норми, їх значення є достатньо високими.

Від так, правлінню ТОВ «Вінницький деревообробний завод» у перспективі доцільним було б здійснювати моніторинг рівнів операційних витрат, зокрема, й адміністративних, використовуючи та впроваджуючи запропоновану нами методику аналізу, у кінці кожного фінансового року з метою контролю за ними.

Також, як бачимо, саме всебічно комплексний підхід до розробленої методики аналізу адміністративних витрат забезпечить отримання достовірної оцінки та встановленню обсягів адміністративних витрат поряд із деякими іншими коефіцієнтами, що чинять вплив на зміни в отриманні позитивного результату господарювання. Разом із тим, не мало важливим виступає врахування особливостей галузі діяльності та, відповідно, господарських процесів промислових підприємств.

3.2. Удосконалення інформаційного забезпечення обліку та аналізу адміністративних витрат підприємства

Спираючись на отримані нами результати проведених досліджень з аспектів порядку організації обліку та практичного ведення фінансового обліку адміністративних витрат на обраному для дослідження підприємстві, було встановлено, що потреби у додатковому аналізі та розробці рекомендацій щодо удосконалення потребують саме адміністративні витрати в розрізі 2-х категорій їх аналітичного обліку [16].

Для цілей вдосконалення обліку адміністративних витрат в аналітиці запропонуємо підприємству концепт в розрізі деталізації рахунку 92 «Адміністративні витрати», до якого встановимо субрахунки 3-го та 4-го порядку, що зобразимо на рисунку 3.4.

На наше переконання, запропонований концепт дозволить суб'єкту господарювання реалізовувати облік власних господарських операцій безпосередньо щодо адміністративних витрат суттєво якісніше та більш детально.

Проте, одночасно, зауважимо, що при ретельному висвітленні та фіксації оперативного обліку сум адміністративних витрат суб'єкта господарювання – фінансовий результат буде доволі чіткіше та якісніше сформований та узагальнений у звітній формі № 2 «Звіт про фінансовий результати (Звіт про сукупний дохід)».

Вважаємо досить актуальним та доречним запровадження у практичну роботу бухгалтерської служби пропозицію щодо вдосконалення та налаштування обліку адміністративних витрат з призми розробленої внутрішньогосподарської (управлінської) аналітичної відомості висвітлення та збору інформації щодо представницьких витрат суб'єкта господарювання, яку подамо у таблиці 3.2.

Запропонований концепт деталізації рахунку 92 «Адміністративні витрати» для ТОВ «Вінницький деревообробний завод»

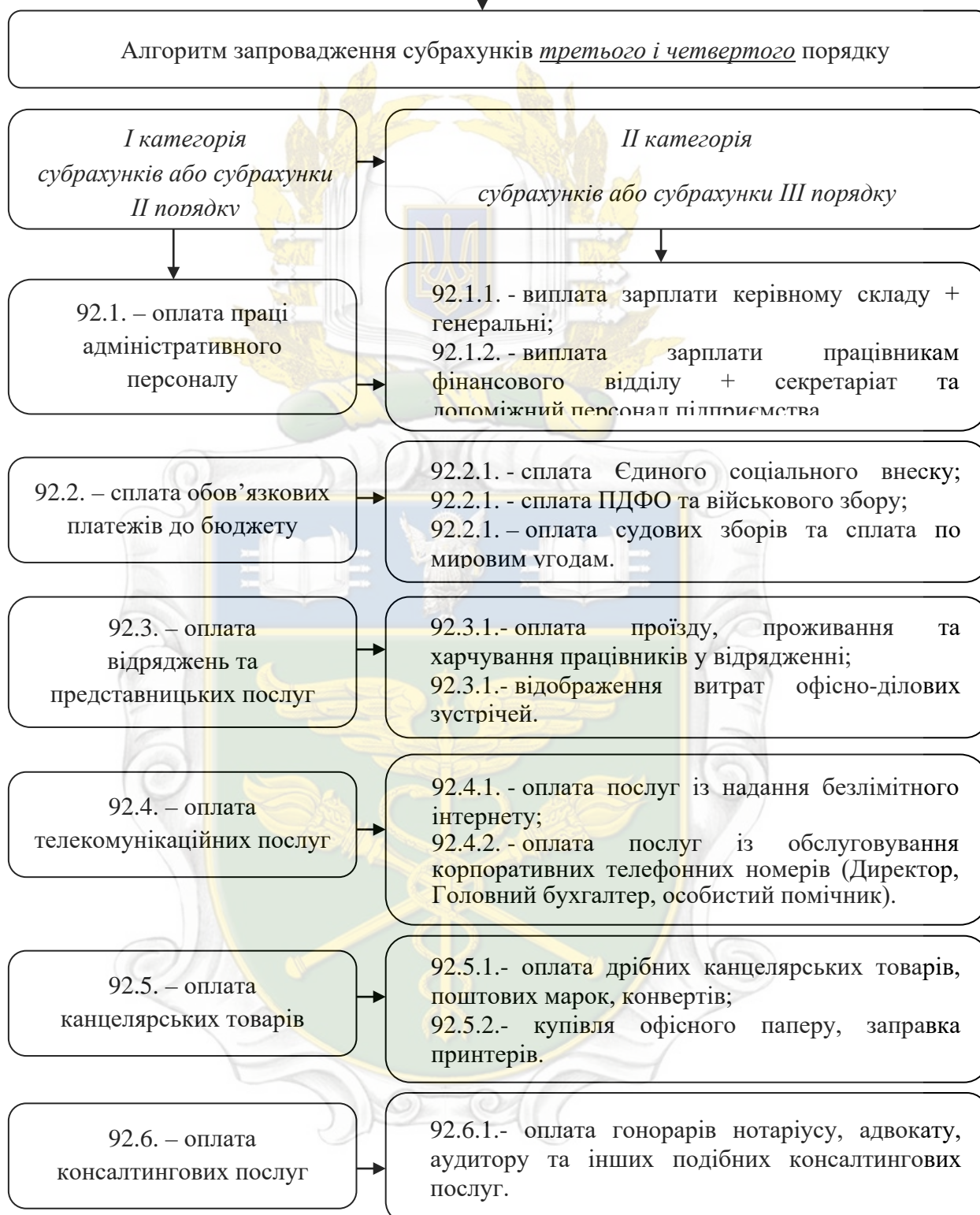

Рисунок 3.4 - Запропонований концепт деталізації аналітичного обліку до рахунку 92 «Адміністративні витрати» для ТОВ «Вінницький деревообробний завод» [21, 30, 18]

Таблиця 3.2 – Фрагмент розробленої управлінської відомості з висвітлення та збору представницьких витрат, адміністративних витрат за їх центрами виникнення в аналітичному обліку за _____ 2024 рік [16]

№ з/п	Вид представницьких витрат	Дата здійснення витрат	Сума, грн.	Відповідальна особа	Примітки, первинний документ
1.	Послуги по доставці їжі та напоїв	15.09.2024 р.	950,00	Секретар	Чек з ресторану (кафе, їдальні)
2.	Оплата проїзду (квитки на поїзд + таксі)	20.09.2024 р.	500,00	Секретар	Квиток, рахунок служби таксі
3.	Конверти, поштові марки	25.09.2024 р.	100,00	Секретар	Чек, накладна
...					
	Разом:	X	1560,00	X	X

Тож, досить детальний моніторинг господарювання суб'єкта бізнесу, надав підстави встановити те, що адміністративні витрати в аспекті представницьких послуг на досліджуваному підприємстві мають місце доволі часто, відповідно, за їх фінансову складову має нести відповідальність особистий помічник керівника – до, прикладу, за штатним розписом «Секретар».

Від так, задля дотримання достовірності сум вказаного виду адміністративних витрат пропонуємо до застосування розроблений фрагмент управлінської (внутрішньогосподарської) відомості їх з обліку.

Переконані, що такий управлінський документ забезпечить достовірність та полегшить виконавцю здійснювати процес підготовки звіту для бухгалтерської служби із повним переліком підтверджуючих документів по пред'явленим витратах. Такий фрагмент документу постане підґрунтям

для реального фіксування оперативного обліку представницьких управлінських витрат.

Вважаємо досить слушним погляд В. Зіздока, який пропонує у бухгалтерії розмежовувати в аналітиці адміністративні витрати із застосуванням таких їх груп, як:

- 1) 92.1 «Адміністративні витрати, що мали місце у зв'язку із провадженням господарської діяльності»;
- 2) 92.2 «Адміністративні витрати, що мали місце у зв'язку із збереженнями»;
- 3) 92.3 «Адміністративні витрати, що мали місце у зв'язку із головним користуванням»;
- 4) 92.4 «Адміністративні витрати, що мали місце у зв'язку із управлінням підприємства» [21, 30, 18].

Вважаємо, що вказане групування науковцем адміністративних витрат із застосуванням саме таких їх груп із присвоєними аналітичними рахунками виступає аргументом для контролю за несенням сум витрат, які пов'язані були із основною діяльністю господарства.

У таблиці 3.3 наведемо наступний варіант групування адміністративних витрат за обраний період, суть якого полягає у їх розмежуванні за видами діяльності суб'єктів господарювання:

- а) обов'язкові;
- б) додаткові;
- в) інші.

Від так, групування адміністративних витрат відбуватиметься за такими підходами їх обліку:

- I група – то суми витрат на виплати винагород адміністративних працівників та ЄСВ;
- II група - то суми витрат, пов'язані із обігрівом управлінських кабінетів, суми витрат на зв'язок, вартість електроенергії тощо;
- III група - то суми витрат, проведені внаслідок представницьких дій;

- IV група - то суми витрат на оплату з навчання, короткострокових курсів підвищення кваліфікації управлінських працівників тощо. [17].

Таблиця 3.3 – Запропонований порядок розмежування адміністративних витрат за їх центрами виникнення в аналітичному обліку

	Субрахунки (або визначені нами групи)	Аналітичні рахунки
92 «Адміністративні витрати»	I. Обов'язкові адміністративні витрати (92.1)	За визначеними видами витрат та відповідності певної групи чи за конкретними центрами відповідальності (бухгалтерія, планово - економічний відділ, офіс, інші структурні відділи)
	II. Адміністративні витрати, які обслуговують основну діяльність (92.2)	
	III. Адміністративні витрати, додатково обслуговуючі основну діяльність (92.3)	
	IV. Інші адміністративні витрати (92.4)	

В результаті розроблених пропозицій для досліджуваного підприємства щодо вдосконалення обліку адміністративних витрат шляхом запровадження їх аналітики, керівник матиме змогу отримувати більш обліково-якісні результати здійснених аналізів, а також забезпечить контроль за ними.

Отже, на наше переконання, впровадження запропонованих напрямків удосконалення обліку та аналізу адміністративних витрат, за необхідності, надасть практичні результати щодо оцінки їх визнання та достовірності фактичного обсягу за обрані періоди часу.

У разі додаткові потреби, можуть бути розробленими на основі вказаних вище групувань, й інші напрямки щодо більш конкретизованого розмежування адміністративних витрат з ціллю прозорості та доречності понесених витрат.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Процес господарювання кожного суб'єкта діяльності є неможливим без несення операційних витрат, в даному контексті, до складу яких відносять адміністративні.

Тому, у підсумку наукового дослідження у кваліфікаційній роботі з обліку та аналізу адміністративних витрат за практичними матеріалами ТОВ «Вінницький деревообробний завод», маємо змогу зробити висновки та надати пропозиції:

1) Провівши ґрунтовне дослідження теоретичних положень стосовно моментів виникнення, оцінки та визнання адміністративних витрат, констатуємо, що - це такі витрати згідно ряду законодавчих актів вважаються структурним елементом операційних витрат та виникають чи не кожного робочого дня, однак не відносяться при списанні до собівартості реалізованої продукції.

Вивчивши критичні мислення вчених, внесемо пропозицію щодо власного тлумачення адміністративних витрат – це досить багатогранне поняття, до складу якого входить значна кількість структурних елементів затрат, та яке у значній своїй мірі має відношення до оплати праці адміністративного персоналу, оплати послуг зв'язку, оплати відряджень, представницькі витрати, канцелярські витрати, а також інші операційні витрати, які не можливо віднести до виробничої собівартості продукції.

2) Процес організації обліку адміністративних витрат виступає вагомим частиним обсягом складання та достовірного висвітлення усієї структури витрат суб'єкта господарювання. Оскільки, саме від ретельності представлення витрат, зокрема, й адміністративних, залежатиме правильність обчислення остаточного результату господарювання, що, у свою чергу, напяму несе вплив на повноту нарахування й сплати податку на прибуток.

3) НП(С)БО 16 «Витрати» затверджено для правомірного ведення обліку адміністративних витрат на вітчизняних підприємствах.

4) Зазначимо, що синтетичний облік ґрунтується на інформаційних даних оперативного обліку шляхом імпортування інформації із первинних документів, що підтверджують визнання сум адміністративних витрат, серед яких є: акти виконаних робіт; акти прийому – передачі; накладні; чеки, квитанції, рахунки; білети на оплату проїзду; рахунки-фактури; виставлені рахунки; розрахунково-платіжні відомості; поштові реквізити для оплати.

5) Планом рахунків бухгалтерського обліку та Інструкцією до його застосування для обліку таких витрат встановлено рахунок 92 «Адміністративні витрати», який по структурі є активним, балансовим, збирання сум витрат здійснюється записами у дебет цього рахунку, а їх списання – у кредит. У часі проведення господарської діяльності за обрані періоди сукупні суми адміністративних витрат узагальнюються в дебетових оборотах, із вказуванням кореспондуючих рахунків, що залежатиме від природи господарських операцій щодо виникнення таких витрат, до прикладу, у кореспонденції з активами чи зобов'язаннями: із кредитом 661 «Розрахунки за виплатами працівникам», 65 «Розрахунки зі страхування», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 31 «Рахунки в банках», 28 «Товари», 20 «Виробничі запаси» тощо. У час закриття витрат на кінець періоду відбувається їх списання із сукупного кредитового обороту у дебет рахунка 79 «Фінансові результати». Аналітичний облік адміністративних витрат ведеться в розрізі видів таких витрат та систематизується на рахунку 92.

6) Адміністративні витрати в силу природи їх виникнення необхідно обліковувати як в фінансовому, так і в управлінському та податковому обліку, що, відповідно, й викликає потребу комплексного підходу до їх багатогранного тлумачення та висвітлення. Разом із тим, вказане вище, ілюструє різноманітність чинників впливу на них.

7) Аналіз фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання є невід'ємною складовою його ефективності роботи. Від так,

аналіз адміністративних не є виключенням. Тому, послідуочим ключовим етапом аналітичних процедур щодо нарахування та відображення адміністративних витрат постала оцінка показників, які подані у формах фінансовій звітності, здебільшого, у Ф. 2 «Звіті про фінансові результати» - рядок 2130 «Адміністративні витрати».

8) При написанні кваліфікаційної роботи були використані матеріали ТОВ «Вінницький деревообробний завод», в цілому, встановлено, що підприємство працює та продовжує свій розвиток. Враховуючи особливості його структури вкажемо на тому, що вона є досить укомплектованою та відповідає сучасним вимогам нормативно-правової бази. Бухгалтерська служба товариства достатньо добре справляється зі своїми обов'язками. Здійснюється повний контроль як по оперативному, так і по синтетичному й аналітичному обліку операцій.

9) Для цілей вдосконалення аналітичного обліку адміністративних витрат нами було запропоновано розроблений концепт деталізації рахунку 92 «Адміністративні витрати», який забезпечуватиме керівництву та бухгалтерії вести облік операцій щодо таких витрат більш ретельніше та детальніше.

10) Послідуочим шляхом вдосконалення обліку адміністративних витрат була розроблена така пропозиція, суть якої полягала у вигляді побудованої таблиці – управлінської аналітичної відомості з понесених представницьких витрат.

На наше переконання, саме такий внутрішній документ покращить секретарю процес підготовки власного звіту для бухгалтерської служби із поданими до неї підтверджуючими документами.

11) Аналіз адміністративних витрат у ТОВ «Вінницький деревообробний завод» засвідчив, що у їх загальному обсязі найбільшу частку зайняли суми амортизацій на основні засоби управлінського призначення, оплата праці та відрахування на ЄСВ адміністрації. На наш погляд, така структура витрат є об'єктивно здоровим явищем для діяльності сучасного суб'єкта бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушак Б.Л. Адміністративні витрати: організація обліку. *Дебет-Кредит*. 2019. №43. С. 52-69.
2. Барановська Т.В. Витрати підприємств як об'єкт облікової політики: організаційно-методичні положення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. Вип. 1 (31). - URL : <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/54561/53312>.
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. ЖІТІ. 2017. 440с.
4. Волкова І.А. Фінансовий облік : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури. 2018. 228 с.
5. Гаврик О. Економічний зміст витрат виробництва в системі управління виробничими підприємствами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. С. 17-21.
6. Галушка Н. Електронний цифровий підпис : облік та оподаткування. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 6 (61). С. 172-178.
7. Ганношина Ю. С. Організація бухгалтерського обліку на лісогосподарських підприємствах. *Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку та права в Україні та світі: збірник тез доповідей 53 міжнародної науково-практичної конференції : у 6 ч. ЦФЕНД*. 2019. Ч. 4. С. 6-7.
8. Гарасим П.М., Хомин П.Я. Бухгалтерський облік за журнальною формою рахівництва : Навчальний посібник. Тернопіль: Астон. 2019. 296 с.
9. Гладій І.О. Бюджетування адміністративних витрат в інформаційному забезпеченні системи управлінського обліку. 2020. URL : http://www.vtei.com.ua/konfa/29_03/2/4.pdf.

10. Гнатюк Д. О. Інформаційне забезпечення та проблеми організації обліку адміністративних витрат підприємств. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» ВТЕІ ДТЕУ*. 2024. № 189. Вип. 2. С. 61-67.

11. Гнатюк Д. О. Сутність адміністративних витрат в системі бухгалтерського обліку. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю* : зб. наук. пр. XII всеукр. наук.-практ. Інтернет – конф. м. Вінниця. 27 берез. 2024 р. Ч. 2. Вінниця : Редакційно – видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ. 2024. Ч. 2. С. 74 – 79.

12. Головацька С.І., Сашко О.П. Обліково-аналітичний інструментарій контролінгу в управлінні витратами підприємства : монографія. Львів: видавництво Львівського торгівельно-економічного університету. 2017. 360 с.

13. Гордієнко Н.І., Краснікова Н.Г. Вдосконалення обліку адміністративних витрат на комунальних некомерційних підприємствах охорони здоров'я. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 37. С. 69-72.

14. Господарський кодекс України, затверджений Верховною Радою України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text.

15. Гриліцька А.В. Шляхи вдосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 14. 2018. С. 928-931. URL : <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/186.pdf>.

16. Губай М.М. Декомпозиційний аналіз адміністративних витрат банків України та ЄС. *Фінансовий простір* № 1 (17) 2018. С. 104-110. URL : <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1501/15gmmdaa.pdf>.

17. Даценко Г. В., Кудирко О. М. Шляхи оптимізації ведення обліку адміністративних витрат підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. Вип. № 2. С. 69-74.

18. Журжина Б.С. Склад адміністративних витрат. 2019. URL : <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/8725/1/67-70.pdf>.
19. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: Підручник. К.. 2018. 422 с.
20. Іванюта П.В. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у виробничих підрозділах сільськогосподарських господарюючих суб'єктів : навч. посіб. К.: Центр навч. літератури. 2017. 362 с.
21. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.
22. Кучеренко Т.Є., Матрос О.М., Підлубна О.Д. Накладні і непрямі витрати підприємства як інструмент управлінського обліку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. №. 22. С. 949-954.
23. Липа І. Класифікаційні ознаки адміністративних витрат. *Фінансові інструменти регіонального розвитку: збірник праць учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції*. Поліський національний університет. 2022. С. 305-309.
24. Манойленко О.В. Соціально-економічний розвиток України: проблеми та перспективи : кол. Монографія. Харків : НТУ «ХПІ». 2017. 345 с. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIpress/24248/1/2015_Lynnyk_Zastosuvannia_mizhnarodnoho.pdf.
25. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
26. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 2013 р. № 74.

27. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р.

28. Одношевна О.О. Аналіз та економічна діагностика активів підприємства і пов'язаних з ними витрат: особливості та передумови здійснення. *Економіка і суспільство*. 2023. Вип. 55. С. 34-37.

29. Піхоцький В. Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики : дис. на зд. наук. ст. д-ра екон. наук. Національна академія наук України ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України». Львів. 2015. 530 с. URL : http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_pihotskyi.pdf.

30. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.

31. Податковий кодекс України: прийнятий постановою Верховної Ради України від 02.12.2010 № 2755-VI.

32. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Осетрова Г. Ю. Облік та аудит адміністративних витрат. *Агросвіт*. 2018. № 23. С. 38-44. URL : http://www.agrosvit.info/pdf/23_2018/7.pdf

33. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Романова О. В. Облік та контроль адміністративних витрат на торговельному підприємстві для прийняття управлінських рішень. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/106.pdf

34. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.

35. Пославська Л. Внутрішня звітність за центрами відповідальності. *Економічні науки*. 2020. Вип. 10(1). URL : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(1\)_57.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(1)_57.pdf).

36. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

37. Прокопович Л. Б. Облік адміністративних витрат в умовах децентралізованої системи управління підприємством. *Наукові праці. Економіка*. Вип. 290. Т. 302. 2017. С. 80-86.

38. Прокопович Л.Б. Організація внутрішнього контролю адміністративних витрат підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/229.pdf>.

39. Родіна О.В. Історичний розвиток категорії «витрати». Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. Вип.17. 2018. С. 420-424. URL : <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/89.pdf>.

40. Розводовська Ю.М. Формування статей витрат загальногосподарського призначення на сільськогосподарських підприємствах. URL : http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7656/1/OAIKVUSK_2017_4-2_84-87.PDF.

41. Ромашко О.М. Оцінка та облік витрат за міжнародними стандартами звітності. URL : <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92419/27-Romashko.pdf?sequence=1>.

42. Саванчук Т. М.. Управлінський та фінансовий облік адміністративних витрат в системі прийняття рішень на підприємстві. *Приазовський економічний вісник*. 2022. № 3 (32). С. 49-53. URL : <http://pev.kpu.zp.ua/vypusk-32>

43. Слесар Т. Генезис обліку адміністративних витрат / Т. Слесар. // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. *Міжнародний збірник наукових праць*. Вип. 2. 2018. С. 41 – 44. URL : <http://ibo.tneu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/89/89>.

44. Струк Н.С. Шляхи удосконалення організації обліку невиробничих операційних витрат підприємства у контексті формування статусу надійного ділового партнера на ринку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. С. 288-292. URL : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/14-2015/67.pdf>.

45. Ткачова А. І. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. URL : <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s%20=</p><p%20id=&z=4547%20>.

46. Форми фінансової звітності, облікові реєстри та первинні документи з обліку адміністративних витрат ТОВ «Вінницький деревообробний завод» за 2019 – 2023 р.р.

47. Хорунжак Н. М., Портоварас Т. В. Аналіз операційних витрат : джерела та методи. *Інноваційна економіка*. 2019. № 7-8. С. 132-139. URL : <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/1952>.

48. Цивільний кодекс України, затверджений Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

49. Чебан Ю. Особливості обліку та контролю адміністративних витрат : теоретичні аспекти та напрямки удосконалення. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. Вип. 36. Ч. 2. Т. 2. 2018. С. 71–76.

50. Чепець О. Г. Управління адміністративними витратами підприємства: *Ефективна економіка* № 12. 2019.

51. Череп А. В. Проблеми обліку і аналізу адміністративних витрат. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2019. 73 с.

52. Чумак О.В. Інформаційно-методичне підґрунтя аналізу витрат підприємств ресторанного господарства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. С. 297-301. URL : http://www.visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs/47/2/47_2_53.pdf.

53. Чумак О.В. Управління витратами в інформаційно-аналітичній системі підприємств ресторанного господарства : монографія. Харків. 2016. 268 с. URL :

http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1144/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%A7%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BA_%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%8E%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf.

54. Юшак Ж. М. Бухгалтерський облік і контроль трансакційних витрат: теорія і методика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». Житомир. 2010. 24 с.

55. Ярмоленко В.П. Про склад і класифікацію виробничих витрат. *Бухгалтерія в національному господарстві*. 2018. № 11. С. 20-24.

56. www.buhgalteria.com.ua.

57. www.dtkk.com.ua.

58. www.kmu.gov.ua

59. www.me.gov.ua

60. www.minfin.gov.ua

61. www.nbu.gov.ua

62. www.ukrstat.gov.ua

63. www.zakon.rada.ua.